

BATI TRAKYA TÜRKLERİ DAYANIŞMA DERNEKLERİ YAYIN ORGANI

BATI TRAKYA'NIN SESi

MAYIS-HAZIRAN-TEMMUZ 1990, YIL: 3, SAYI: 18-19-20, FİATI: 5.000 TL.

TÜRK-YUNAN İLİŞKİLERİNDE DİYALOG UMUDU

BATI TRAKYA TÜRKLERİ
İSLAM KONFERANSI GÜNDEMİNDE

Düşler olumlu

Düşler hep aynı, uykularda görülen
Bir gün mutlaka sarılacağız seninle
Toprağım; öpeceğim seni olanca kederimle
Bir gün sen ben, ben sen olacağız
Mutlaka bir gün.

BATI TRAKYA'NIN SESi

*Adres: Hacibeşiraga Tekkesi Sok. No: 7 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 527 68 57-526 80 58 Faks: 526 80 55*

(AYDA BİR YAYINLANIR)

MAYIS-HAZIRAN-TEMMUZ

18-19-20

Sahibi

Bati Trakya Türkleri Dayamışma Derneği Genel Merkezi Adına
Tahsin Salihoğlu

Yazı İşleri Müdürü
Halit Eren

Akademik Kurul

Prof.Dr. Kermal Karpat, Prof.Dr. Oktay Aslanapa
Prof.Dr. Ali Alpaslan, Prof.Dr. Abdulahuk Çay, Prof.Dr. Mustafa Erkal
Prof.Dr. Yusuf Halaçoğlu, Prof.Dr. Cevdet Küçük, Doç.Dr. Ümit Meriç, Doç.Dr. Özcan Mert
Doç.Dr. Cihat Özonder, Yrd.Doç.Dr. İlhan Şahin, Yrd.Doç.Dr.Feridun Emecen
Yrd.Doç.Dr. Nejat Sefercioğlu, Yrd.Doç.Dr. M.Süreyya Şahin
Dr. Aydın Yüksel, Dr. Mustafa Rumelili

Temsilciliklerimiz

Adapazarı: Eski Belediye Altı No: 29 Tel: 123 01 - 112 77
Ankara: Akay Cad. 20/4 Bakanlıklar Tel: 125 77 87
Bursa: Atatürk Cad. Vakıflar İshamı Kat: 4 No: 409 Tel: 22 40 49
İzmir: 1335 Sok. No: 1/1 Kat: 2 Çankaya Tel: 25 28 06
İzmit: Fethiye Cad. Gökseeller Pasajı Kat: 4 Tel: 11 08 77
Bakırköy: İskele Cad. Rüya Sok. No: 3/1 Tel: 542 14 02
Zeytinburnu: Telsiz Mah. Sümbül Sok. No: 1/1 Tel: 558 55 80
K.K.Türk Cumhuriyeti: Sebahattin Egeli: P.K. 175 Girne
B.Almanya: Schwanthaler St. 155 8000 München 2 Tel: 502 42 33

Reklam Fiyatı: Arka Kapak: 750.000 TL. İç Kapaklar: 600.000 TL.
İç Sayfeler: 350.000 TL. (Tam sayfa)

Fiyatı: 5.000 TL.

Yıllık Abone Ücreti: 50.000 TL. (40 S, 60 DM)

Abone Hesap No: Garanti Bankası Hasırcılar Şubesi 6200209/2

Yazılardaki fikirler yazarlarına ait olup, dergiye bağlmaz ve derginin aynı fikri taşıdığı anlamına gelmez.

BATI TRAKYA'NIN SESI zikredilerek iktibas edilebilir.

Yazı İşleri, gönderilen yazıların değerlendirilmesinde bazı düzeltmeler ve kıstıtmalar yapabilir.

Bu sayı Renk Ofset (İstanbul) tesislerinde 3000 adet olarak basılmıştır.

BATI TRAKYA'NIN SESI Dergisinin kapak ve iç grafik düzeni, film, dizgi ve grafik uygulama çalışmaları
MARMARA REKLAM VE PAZARLAMA LTD. ŞTİ. tarafından yapılmaktadır. 520 86 88 - 527 81 70

İÇİNDEKİLER

3	
	Editörden
4	
	Diyalog Umudu
5	
	Kongre Dönemi
6	
	Bağımsız Türk Milletvekillerinin Başarısı
8	
	Batu Trakya Türkleri İslam Konferansı'nda
9	
	Kime Ne İçin Güvence?
11	
	Patrik Neyin Peşinde?
13	
	Mehmet Emin Aga İstifa Etti.
15	
	Yasadışı Tayine Tepki
17	
	Açık Hava Hapishanesi Davası Ertelendi
18	
	3. Olağan Genel Kurul Yapıldı
	Federasyon Başkanı: Cafer Alioğlu
19	
	Örnek Bir Açıkoturum
	Türk Siyasi Yelpazesi Batı Trakya İçin Biraraya Geldi
22	
	3. Gençlik Kurultayı Yapıldı
25	
	Muhteşem Gece
28	
	Batı Trakya Aile Pikniği
30	
	Federasyon Dayanışma Gecesi
31	
	Osman Nuri Vefat Etti
33	
	Kavala'da Türk Mimari Eserleri
	<i>M. Türkoglu</i>
37	
	Batı Trakya Türk Şiirinde Atatürk
	<i>Feyyaz Sağlam</i>
41	
	Eski Harflerle Selanik'te Basılmış Türkçe Eserler Bibliyografya Denemesi
	<i>Halit Eren</i>
47	
	Pontus Rumları Türk Bölgelerine Yerleştiriliyor

EDITÖRDEN

D_{eğerli Okuyucularımız,}

Uzun bir yaz döneminden sonra Dergimiz Batı Trakya'nın Sesi'nin yeni sayısıyla tekrak karşımızdayız. Yaz aylarını gelmesiyle Batı Trakya Türklerinin de gündeminde bir durulma gözlenmekte.

Bunun yanında Türk-Yunan ilişkilerinde diyalog çabaları ve ABD ile Yunanistan arasında imzalanan Savunma İşbirliği Anlaşması ile Fener Patriği Dimitrios'un ABD ziyareti bu ayların gündemini olsuturan olayların başında geliyor.

Bilhassa Patrik'in ABD ziyareti Türk kamuoyundan olduğu kadar Batı Trakya Türlerinin de gündeminden düşmedi. Lozan antlaşmasının ihlali manası taşıyan bu ziyaret Batı Trakya Türklerinin Müftülük meselesiinin konuşulduğu bir döneme rastladı. Üzerinde durulan nokta Türklerin Müftülerini 2345 sayılı kanunda öngörüldüğü şekilde kendilerinin seçmesi idi. Müftülük Seçimleriyle ilgili Vaaz ve İşad Heyeti'nin duyurularını iç sayfalarımızda bulacaksınız.

Dergimizin hazırlandığı döneme rastlayan sevindirici bir haber de Yunan Meclisinde görüşülen bir kanun tasarıtı idi. Söz konusu kanun tasarısına göre Yunanistan'daki bütün devlet okulları yerel yönetimlere devredilecekti. Bu arada Türk okulları da yerel yönetimlere verilecekti. Fakat Bağımsız milletvekillerimizin aktif tutumları Vakıfların mülkiyetindeki Türk okullarının sözkonusu kanun kapsamı dışında tutulmasını sağladı. Lozan anlaşmasına göre bunun böyle olması gerekiydi. Zaten aksi de yapılamazdı.

Bu sayıımızda inceleme araştırma bölümünde Feyyaz Sağlam'ın Batı Trakya Türk Edebiyatında Atatürk başlıklı değerli incelemesini ve akademik çalışma yapanların önemli bir çalışma olarak değerlendirebileceği Eski Harflerle Selanik'te Basılmış Türkçe Eserler Bibliyografya Denemesi'ni bulabilirsiniz.

Yeni sayılarımızda buluşmak umuduyla...

BATI TRAKYA'NIN
SESI

Akbulut ve Mitsotakis Londra'da Görüştü

Diyalog Umudu

6 Temmuz'da yapılan zirvede Batı Trakya Türkleri'nin problemleri de ele alındı.

Yıldırım Akbulut ve Konstantin Mitsotakis (FOTOĞRAF: TÜRKİYE)

BTS HABER MERKEZİ

Türkiye Başbakanı Yıldırım Akbulut ile Yunanistan Başbakanı Kostantin Mitsotakis NATO zirvesi için bulundukları Londra'da 6 Temmuz 1990 Cuma günü saat 14.00'te uluslararası toplantı merkezi Lancaster House'da biraraya geldi.

NATO Zirve Toplantısı çalışmanın sona ermesinden sonra görülen Akbulut ve Mitsotakis, iki ülke arasındaki problemleri yaklaşık 1,5 saat süre ile ele aldılar. İki ülke Bakanları-

nın zirvesinde her iki ülkenin Dışişleri Bakanları, Yunanistan'ın Ankara Büyükelçisi ve Türkiye'nin Atina Büyükelçisi ile dışişleri bakanlıklarına mensup üst düzey diplomatlar da hazır bulundu.

Yunanistan Kıbrıs sorununu ve Ege anlaşmazlığını Türkiye ise Batı Trakya'yı gündeme getirdi.

Başbakan Yıldırım Akbulut, Türkiye - Yunanistan zirve toplantısından sonra düzenlediği basın toplantısında, "Bu bir tanıma toplantısıydı. Bizim için memnuniyet vericidir" dedi.

Kıbrıs sorununun gündeme getiril-

mesi ardından, iki Başbakan, bu sorunun, Türkiye ile Yunanistan arasında, toprakla yapılacak görüşmelerle halledilemeyeceğinde birleştiler. Ancak gerek Akbulut, gerekse Mitsotakis, iki ülke arasındaki sorunların çözülmesiinin, Kıbrıs sorununa olumlu yansımaları olacağını vurguladılar.

Batı Trakya sorunu, Türkiye tarafından gündeme getirildi. Başbakan Akbulut, basın toplantısında, konunun "genel olarak" ele alındığını söylemekle yetindi ve bu sorunun da diyalog ile halledilebileceğinde, Mitsotakis ile birleşiklerini söyledi.

Yunanistan Başbakanı ise, Yunanlı gazeteciler için düzenlenen basın toplantısında, Batı Trakya konusunun ele alınmasına hiç dezinmedi.

Türkiye'nin dile getirdiği bir diğer konu ise, ikili sorunlara üçüncü çevrelerin dahil edilmesinden duyulan rahatsızlığı.

Avrupa Topluluğunun Dublin'deki zirve toplantısı ardından yayınlanan sonuç bildirisinde, Kıbrıs sorununun Türkiye ile topluluk arasındaki ilişkilerin odak noktası haline getirilmesi ve Güney Kıbrıs'ın tam üyelik için Avrupa Topluluğu'na başvurması, Türkiye tarafından, üçüncü çevrelerin ikili sorunlara karıştırılması olarak ni-

teleniyordu.

Akulut, "Üçüncü çevrelerin methadar edilmemesi gerektiğini söyledim. Bu da genel olarak kabul gördüm." dedi.

Yunanistan ise, Ege sorununun Lahey Uluslararası Adalet Divanı'na götürülmüşini önerdi. Başbakan Akbulut ise bu konuya hiç dezinmedi.

İki Başbakan, ikili sorunların önumüzdeki dönemde ele alınmasını sağlayacak mekanizmayı oluşturup, harekete geçirme yolunda adımlar attılar.

Akulut-Mitsotakis görüşmesinden çıkan sonuca göre yeni bir zirve, hazırlıkların tamamlanmasına, iki ul-

kedeki siyasi gelişmelere bağlı olarak 1990 yılı içinde gerçekleştirilebilir. Bu sonucun "Yeni bir Davos süreci mi başlatacagi" sorusunu Başkan Akbulut, "Adını, istediğiniz gibi koyn. Bizim amacımız diyalogun in kitaya uğramamasıdır" şeklinde cevapladı.

Önümüzdeki günlerde Türkiye ve Yunanistan Dışları Bakanlıklar arasında başlayacak temaslar ile önce varolan sorunlar sıralanacak, ardından Eylül ayında, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu sırasında, iki Dışları Bakan New York'ta bir araya gelecek ve bu görüşme, eğer, işler iyi giderse, Konstantin Mitsotakis'in Türkiye ziyaretinin kapısını aralayacak.

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Dernekleri Kongreleri KONGRE DÖNEMİ

B T S H A B E R M E R K E Z İ

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Merkezi ile bağlı şubelerinin olağan kongreleri Eylül, Ekim ve Kasım aylarında gerçekleştirilecek.

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Merkezi tarafından şubelere gönderilen bir yazda Genel Merkez Yönetim Kurulunca belirlenen tarihlerde Genel Kurulların yapılabilmesi için gerekli hazırlıkların başlatılması istendi. Düzenli bir kongre programı uygulanması amacıyla böyle bir düzenlemeye gidildiği belirtilen yazda Genel Merkez ile bağlı Şubelerin Kongre tarihleri şöyle sıralanıyor.

Bakırköy Şubesi	16 Eylül 1990
Zeytinburnu Şubesi	23 Eylül 1990
İzmit Şubesi	30 Eylül 1990
Bursa Şubesi	7 Ekim 1990
İzmir Şubesi	14 Ekim 1990
Sakarya Şubesi	20 Ekim 1990 (Mali Kongre)
Genel Merkez	4 Kasım 1990

Dernek Genel Merkezinden yapılan diğer bir açıklamada da, Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Üyelerinin bağlı bulunduğu şubelere aidatlarını ödemeleri ve adres değişikliklerini bildirmeleri konusunda uyarılıklar.

Bağımsız Türk Milletvekillerinin Başarısı

Yunan Meclisi'nde görüşülen kanun tasarisına, eğitim alt komisyonundaki görüşmelerde İşkeçe Bağımsız Türk Milletvekili Ahmet Faikoğlu'nun verdiği yazılı önerge doğrultusunda ek madde konuldu. Ek maddede, Batı Trakya'daki Türk okulları kanun kapsamı dışında bırakılarak mahalli yönetimlere bırakılmayacak ve şimdi olduğu gibi Türk Vakıflarının mülkiyetinde kalacak.

BTS HABER MERKEZİ

Yunanistan Hükümeti'nin ülkedeki bütün devlet okullarına ait menkul ve gayri menkullerin mahalli yönetime devredilmesi yolunda meclise getirilen kanun tasarısı görüşüldü.

8 Ağustos tarihinde görüşülen ve Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan "Atina Akademisi ve diğer eğitim kuruluşları ile ilgili kararnameler" başlıklı kanun tasarisının 5. maddesinin A, B ve C fikraları, Yunanistan'da devlete bağlı bütün ilkokul, ortaokul ve liselerin taşınır ve taşınmaz mallarının mahalli yönetimlere devredilmesini öngörüyor.

Eğitim Alt Komisyonundan geçen kanun tasarisında, okulların menkul

İskeçe Bağımsız Türk Milletvekili Ahmet Faikoğlu

ve gayri menkullerinin mahalli yönetimlere devredilmesilarındaki bütün işlerle ilgili valiliklerin yetkili oldukları da belirtiliyor.

Bu tasarı üzerine, Yunan Parlamentosu'nun eğitim komisyonunda yer alan İşkeçe Bağımsız Türk Milletvekili Ahmet Faikoğlu, tasarıda önce sözlü olarak değişiklik yapılması istediler, bu kabul edilmeyince de yazılı bir önerge verdi.

Faikoğlu önergesinde, Batı Trakya'daki Türklerin varlığı ve haklarının Lozan anlaşması ile garanti edildiğini ifade ederek, Lozan ve akabinde imzalanan anlaşmaların, Yunanistan'da Türkçe'in okul binaları, cami ve medrese ile diğer vakıflarının korunması konularında milli ve uluslararası güvencebeli olduğunu belirtti.

Batı Trakya'daki Türk okul, cami, medrese ve diğer vakıfların menkul ve gayri menkul servetlerinin Türk azılığına ait olduğunu kaydeden Faikoğlu, bugüne kadar Batı Trakya'da bu işleri, ilgili kanun gereğince şehirlerde Türkler tarafından seçilen vakıf ida-relerinin, köylerde de müftüler tara-

findan atanmış mütevelliilerin yürtütüğü vurguladı.

Eğitim Alt Komisyonu'ndan geçen Meclis Genel Kurul gündemine gelen kanun tasarışı 8 Ağustos tarihinde görüşüldü. Bu sefer Bağımsız Türk milletvekilinin hazırladığı önerge ile Türk okullarının Türk Vakıflarının

mülkiyetinde bırakılması ve kanun kapsamı dışında tutulması istendi.

Önergesi kabul edilerek Atina Akademisi ve diğer eğitim kuruluşları ile ilgili kanuna ek madde konularak Türk okulları kanun kapsamı dışında bırakıldı.

Sınav Kaldırılıyor

Ahmet Faikoğlu ile görüşen Eğitim Bakanı, sadece Batı Trakya'daki Türk çocuklarına uygulanan ortaokul giriş sınavının kaldırılacağını söz verdi.

BTS HABER MERKEZİ

Yunanistan Hükümeti, Batı Trakya Türklerinin başlıca problemlerinden birisi olan eğitimle ilgili problemlerin çözüleceği vaadinde bulundu.

Iskeçe Bağımsız Türk milletvekili Ahmet Faikoğlu Eğitim Dinişleri Bakanı Vasilis Kontoyanopoulos ile yaptığı görüşmeden sonra yaptığı açıklamada bakanın Batı Trakya'da Türk öğrencilerin ortaokula giriş sınavlarının kaldırılacağını ve Türk okullarının, ülkeyedeki bütün devlet okullarının taşıınır ve taşınmaz mallarının yerel yönetime devredilmesini öngören yasa tasarısı kapsamı dışında kalacağını söylediğini belirtti.

Temel eğitim 9 sene ve mecburi ol-

duyu Yunanistan'da, Batı Trakyalı Türk çocuklar, 6 senelik ilkokuldan sonra Gümülcine ve Iskeçe'de bulunan Türk ortaokullarından birine devam edebilmek için sınava tabi tutuyorlar. Batı Trakya Türklerinin eğitim görmelerini engellemek amacıyla uygulanan bu sistem dolayısıyla Türk ortaokullarında öğrenci sayısı çok düşük seviyede bulunuyor. Sınavda başarılı olamayan Türk çocuklar küçük yaşta ailelerinden ayrılarak Türkiye'de eğitimlerini sürdürmek mecburiyetinde kalıyor.

Anayasal hakları olan 9 yıllık temel eğitimden yararlanmaya başlayacakları ve ayrılık hasreti çekmeden çocukların eğitimlerini südürecekleri haberi Batı Trakya Türkleri tarafından memnunlukla karşılandı. Batı

Trakyalı Türkler "eşit eğitim görmek hakkımızdır. Bunun yanında öğretmen, kitap, eğitim araçları eksikliklerinin de giderilmesini istiyoruz." dildiler.

Geçen yıl bu uygulama yüzünden ilkokulu bitiren ve giriş sınavına giren 410 Türk öğrenciden sadece 40'i ortaokula kayıt olabımıştı.

Iskeçe Bağımsız Türk Milletvekili Ahmet Faikoğlu tarafından Atina Akademisi ve Diğer Eğitim Karuluşları ile ilgili kanuna eklenmesi önerilen Türk ortaokullarındaki sınavın kaldırılması konusunda Eğitim Bakanı'nın Gümülcine Milletvekili Dr. Sadık Ahmet ile görüşerek "kanuna ek yerine bir bakanlık genelgesinin yürürlüğe alınacağını" söylediği belirtildi.

Batı Trakya Türkleri İslâm Konferansı'nda

31 Temmuz-4 Ağustos tarihleri arasında Kahire'de yapılan İslam Konferansı Dışişleri Bakanları Ondokuzuncu Toplantısı sonunda yayınlanan ortak bildiride Batı Trakya Türklerinin bütün haklarına özellikle vatandaşlık ve dini haklarına saygı gösterilmesi istendi.

BTS HABER MERKEZİ

31 Temmuz-4 Ağustos tarihleri arasında Mısır'ın başkenti Kahire'de yapılan İslam Konferansı Teşkilatı'nın Dışişleri Bakanları Toplantısı, Kıbrıs, Batı Trakya ve Bulgaristan Türkleri konularının da yer aldığı ortak bir bildiri yayinallyarak çalışmalarını tamamladı.

Ortak bildirinin Kıbrıs ile ilgili bölümünde, Kıbrıs'taki Müslüman Türk halkın haklı davasının dile getiren KKTC Dışişleri ve Savunma Bakanı Kenan Atakol'un konuşmasının kardeşçe duygularla dinlendiği belirtildi.

İslam Konferansı Teşkilatı'nın Kıbrıs konusunda da önce kabul ettiği karar tasarısı ve bildirilerin teyid edildiği kaydedilen bildiride, konferansın, son gelişmeler ışığında, Ada'daki iki tarafın tam eşitliğini destekleyen yeni bir karar tasarısının da kabul edildiği hatırlatıldı.

Ortak bildiride, Kıbrıs Türk toplumu ile dayanışmasını yeniden ifade eden İslam Konferansı Teşkilatı'nın Kıbrıs Rum Yönetimi'nin AT'ye tam üyelik başvurusu ile ortaya çıkan engellerin kaldırılması çağrısında bu

lündüğü vurgulandı.

Taraflara, Ada'da gerginlik ve hasmane duğuyarı artıracak pareketlerden kaçınılması çağrısında bulunulular ortak bildiride, İslam Konferansı Teşkilatı'nın bir çözümle varılmasını kolaylaştırmak için karşılıklı olarak haklara saygı ilkesine dayanan yeni bir ilişki kurulmasından yana olduğu bildirildi. Ortak bildiride, iki tarafın, bir çözümle ulaşması için özgürcü çaba harcayacakları ve bu konuda BM Genel Sekreteri ile işbirliğine idecekleri yolundaki ümit de dile getirildi.

İslam Konferansı Teşkilatı Dışişleri Bakanları, Bulgaristan'daki Müslüman Türk azınlık ile tam dayanışmaları bir kez daha vurgularken, İslam Konferansı teşkilat temas gurubunu çabalarının takdirle karşıladığı bildirildi.

Bulgaristan'daki yeni yönetimin, Müslüman Türk azınlığın çilesini hafifletmek için benimsediği yeni yaklaşım ve kararların olumlu karşılandığı belirtilen ortak bildiride, Bulgaristan hükümetine, Türk azınlığın dini, dil ve kültürel haklarının tam olarak tesisini ve saygı gösterilmesini sağlayacak bütün yasal garanti ve pratik tedbirleri alması çağrısında bulunuldu.

BATI TRAKYA

Batı Trakya'daki Türk azınlığını temsil eden Dr. Sadık Ahmet, Tevfik Hüseyinoğlu, Hasan Paçaman'dan oluşan üç kişilik bir heyetin de hazır bulunduğu kahire'deki toplantıda yayınlanan Ortak bildiride, Türk heyetinin önerisi üzerine yer alan bir başka paragrafta da, İslam Konferansı teşkilatı'nın, Batı Trakya'daki Müslüman Türk azınlığın haklarının ihlal edilmemesinden endişe duyduğu vurgulandı.

Ortak bildiride, Batı Trakya Türklerinin bütün haklarına, özellikle vatandaşlık ve dini haklarına saygı gösterilmesi çağrısında bulunuldu.

Türk heyeti yetkilileri, İslam konferansı Teşkilatı Dışişleri Bakanları Toplantısı'nda alınan sonuçların Türkiye açısından memnuniyet verici olduğunu belirttiler.

İslam Konferansı Teşkilatı'nın, Bulgaristan konusundaki desteğinin devam ettiğini belirten Türk heyeti yetkilileri, ortak bildiride Batı Trakya konusunda yer alan paragraftaki "Müslümân Türk azınlık" terimine dikkat çekerek böyle bir tanınmanın da ilk kez uluslararası bir belgede yer aldığı belirttiler.

Kime Ne İçin Güvence?

8 Temmuz 1990 tarihinde Atina'da imzalanan ABD-Yunanistan Savunma İşbirliği Anlaşması'nda ilk kez silahlı bir saldırı veya tehdit karşısında Yunanistan'ın toprak bütünlüğünün korunması öngörlüyor.

BTS HABER MERKEZİ

Yunanistan ile ABD arasında Mayıs ayı sonunda parafe edilen sekiz yıllık Savunma İşbirliği Anlaşması, Atina'da imzalandı.

İmza töreninden önce bir basın toplantısı düzenleyen Yunanistan Dışişleri Bakanı Andonis Samaras, yeni anlaşmanın Yunanistan'ın ulusal çıkarlarını ve egemenlik haklarını pekiştirdiğini ve savunma gücünü artttığını söyledi.

Samaras, anlaşmanın önsözünde iki ülke arasında savunma alanında izlenenecek politikanın temel prensiplerine yer verildiğini belirterek anlaşmanın ilk defa silahlı bir saldırıyı da tehdit karşısında Yunanistan'ın toprak bütünlüğünün korunmasını öngördüğüünü ifade etti.

Bakan anlaşma uyarınca ABD'nin Yunanistan'a yönelik silahlı saldırıyı da tehdide aktif bir şekilde karşı koyacağını ve bu tip olağanlıkların engellenmesi için gerekli çabayı göstereceğini ifade etti. Dışişleri Bakanı, Yunanistan'ın güvenlik ve egemenlik haklarının da korunmasını öngören anlaşmanın önemli bir noktasının da ülkeydeki Amerikan üslerindeki teçhizatın anlaşma uygulanmaya konmadan önce Yunanlı yetkililer tarafından saptanmasına imkan tanımı ve Yunanis-

tanın izninin öngörlümesi olduğunu kaydetti.

Samaras, 1983 yılında PASOK iktidarı döneminde imzalanan anlaşmada böyle bir şart olmadığını belirterek, "Anlaşmanın özü Yunan egemenlik haklarının tanınmasıdır" dedi.

Yunanistan ve ABD arasında imzalanan yeni Savunma İşbirliği Anlaşması, Washington'un Türkiye ve Yunanistan'a yaptığı askeri yardımında 7/10 oranının korunmasını da öngörüyor.

Anlaşmanın dokuzuncu maddesinde, Yunanistan'ın bulunduğu bölgedeki savunma rolü de göz önünde tutularak ABD'nin Yunan silahlı kuvvetlerinin modernizasyonuna katkıda bulunacağı belirtiliyor.

Anlaşma metnine ek olarak verilen güvenlik yardımı mektubunda ise ABD'nin, Yunanistan'a ekim 1990'dan başlayıp 12 ayı kapsayan dönemde 345 milyon dolar geri ödenmeyecek askeri yardım yapması şartı verilmesini öngörüyor.

Söz konusu mektup ayrıca Yunanistan'a 28 adet F4-E, 6 adet P-3A, 28 adet A-7 tipi uçak ve 4 adet Charles Adams sınıfı filze verilmesini öngörüyor.

Mektupta, Viyana'da sürdürülün Avrupa'daki konvansiyonel silahlar ile ilgili müzakerelerin bitiminden sonra sağlanacak anlaşma uyarınca, ABD'nin kullanımından çekeceğine askeri

teçhizattan Yunanistan'ın da yararlanması şartı bağlanıyor.

İki ülke arasında imzalanan savunma anlaşmasında, tarafların anlaşmayı ortak savunma çıkarları, milli çıkarları ve egemenlik hakları göz önünde bulundurularak hazırladıkları belirtilecek, gerek Yunanistan gereksiz ABD'nin hiçbir üçüncü ülke ile ilişkilerinin zedelenmesinin hedeflenmediği de kaydedildi.

CHENEY TATMİN EDİCİ DEĞİL

Öte yandan anlaşmanın imzalanmasından sonra Ankara'ya gelen ABD Savunma Bakanı Cheney, özellikle Genelkurmay'da hiç beklememiği kapsamında geniş bir brifingle karşılaştı. Brifingde anlatılan gerçekler kapsamında, ter döktü. Türkiye ile Yunanistan arasındaki kıtça sahanlığı sorunu, harita üzerinde anlaşıldıktan sonra yapılan görüşmede, Yunanistan'ın kara sularını 6 milden 12 mile çarkmak için fırsat kolladığı, dile getirildi. Bu düşünmenin gerçekleşmesi halinde, Türk karasularına açık teçavüzar olacağı, böylece iki ülke arasında sert gergilikler meydana geleceği vurgulandı. ABD'nin, bu anlaşmayla Yunanistan'a bu düşüncesini gerçekleştirmeye cesareti verdiği de belirtildi.

ABD Savunma Bakanı Cheney, ilk

İNCELEME - ARAŞTIRMA

*Batu Trakya Türkü seni hürmeile anyor!
Kalbimizin en çorak yeri aşkinla yanıyor.*

*Atam! senin ülkün aydınlatır yolumuzu gün be gün
Karundasın, izinden giden Batı Trakya Türkü'nün.*

Bu şairin kendine has uslubu içerisinde bazan;

*"Bir bütün oldu Batı Trakya Türkü
Bugün tümü seviyor yüce Atatürk'ü"*

gibi orjinal şiir başlıklarına da rastlanmaktadır...

3. Batı Trakya Türk Toplumu'nun Problemleri ve Atatürk:

Batı Trakya Türkleri Lozan'dan bugüne kadar Yunanlıların sistemli bir biçimde yürütükleri siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel baskularla mücadele etmektedir... Bu katı gerçek Batı Trakya Türk Edebiyatı'nda ilk planda işlenilen konu olmaktadır. Atatürk konulu şiirlerde de değişik açılarından yaşanan bu sıkıntıların dolaylı ya da direkt olarak gündeme getirildiğini görmekteyiz. Hüseyin Alibabaoglu'nun Atatürk konulu "Yaralıyız" adlı şairinin gerek başlığı gereklilik ilk misraları bu açıdan değerlendirilebilir:

*"Yaralıyız biz, sancımız var
Türk olduğumuza inancımız var."*

"Oğuzcan" mahlaslı Batı Trakyalı şair de "Unutulan Lozan" adlı şiirinde benzer bir serzenişte bulunur:

*"İnsanlar
Nasıl yaparlar bu ayrımu,
Utanmazlar mı,
Sıkılmazlar mı,
Hatrılamazlar mı Lozan'ı?
Mustafa Kemal'i
İsmet Pasa'yı
Yoksa şimdikiler
Unuttular mu
Bir avuç Batı Trakyalı'yı..."*

Rahmi Ali İsc "Anıtkabirdeki Özel Deftere II" adlı şairinin sonunda Batı Trakya'daki bu katı baskı gerçekini şöyle dile getirir:

*"...
Bir de hürriyet bilirim zincire inat,
Tüm insanlığa saygı duymus..."*

Hatta böylesi şirlerin yanı sıra aynı şairin bir yazısında bu baskılara karşı şu görüşü ileri sürdüğünü görmektedir: "Atatürkçülük kendini tanımak, benigni korumak, diğer uluslararası da kişiliklerine saygı göstermektir."⁵

Mustafa Tahsin de "Atatürk ve Barış" adlı kısa şiirinde bölgedeki yaşanan sıkıntıları, huzursuzluğu anlatır:

*"Yurtta barış, dünyada barış!
Tüm insanlar kardeş! Barış ne güzel!
Ne var ki Atam,
Barış için üzerinde titredigin bu bölgede
Kardeşliği unuttular,
Fitneliği soktular!"*

Bütün bu sıkıntılarla rağmen, Batı Trakya Türkleri izleyecikleri tek yolu Alırız Sarakoğlu'nun belirttiği gibi "Atatürkçülük" olarak kabul etmişlerdir:

*"Batı Trakya Türkü, Atasının aydın yolundan gidecek,
Karlığa sapanları ikaz edecek...
Atamızın yakmış olduğu meşale hiç sönmeyecek;
Asıl Türk ırkını aydınlatacak, ta haşre dek..."*

4. Atatürk ve Batı Trakya Türk Çocukları:

Batı Trakya Türk şairlerinin Atatürk konusunda yazdıkları şirlerin önemli bir bölümü de Batı Trakya Türk çocuklarına yönelikdir. Özellikle Alırız Sarakoğlu'nun; Atanı Tanı Çocukum, Baş Öğretmenimize Sevgi Saygı, Mustafa Kemal Atatürk -ki bu şirde Atatürk'ün biyografisi şiir diliyle Batı Trakya Türk çocuklarına anlatılmaktadır-, İlk Atatürk, Atatürkümüz Olmedi vd. şirleri bu anlayışla yazılmış şirlerdir.... Son dörtlüğünde;

*"Günesidir O, her Türkün;
Mezaledir Atatürk'ün;
Aydınlatır Türk'ü her gün
Atanı tanı çocuğum..."*

misralarının yer aldığı, "Atanı Tanı Çocuğum" gibi münferit şirler yanında, başka konulu çocuk şirlerinde de Atatürk'ten bahsedilir:

*"Gidip Ata'nın izinden;
Ceddini lyl tanı sen...
Ünün baylar ta Mete'den
Özünü koruyacaksın..."*

yine:
"Bir okul Yuvamız bizim

Patrik Neyin Peşinde?

Dışişleri: Fener Rum Ortodoks Patriği, Türkiye Cumhuriyeti himayesinde, Rum Ortodoksları'nın ruhani ve dini açıdan bağlı olduğu bir Türk kurumudur. Lozan antlaşması esaslarında faaliyet göstermektedir. Aksine bir değerlendirmenin bizce anlamı bulunmamaktadır

B T S H A B E R M E R K E Z İ

Fener Rum Ortodoks Patriği I. Dimtrios, Kuzey ve Güney Ortodoksları Patriği ve Türkiye aleyhindeki faaliyetlerden dolayı vatandaşlıkta çıkarılmış Yakovas'ın davetisi olaarak 2 Temmuzda başlayan ve 27 gün sürecek bir ziyaret için ABD'ye gitti.

Yunan Olimpi克 Havayollarından kendisine tahsis edilen özel bir uçakla Amerika'ya giden I. Dimitrios Bizans bayraklarının da dalgalandığı devlet protokoluyle karşılandı. Ekümenik Patrik olarak protokol uygulanan Fener Patriği ABD Başkanı Bush tarafından da kabul edildi.

Gezi ile birlikte Fener Patrikhanesinin Vatikan benzeri bir statüyle otomatik hale gelmesi taratışmaları da gündeme getirildi. Gözlemciler Patrik Dimitrios'un gezisini ABD'nin Sovyetlerdeki Ortodoksları kazanmaya yönelik yeni stratejisinin bir parçası olarak değerlendirirken, statusu Lozan'da belirlenmiş Patriklığının bu gezi ile kazandırılmak istenen evrenselleşme sifayı Türkiye'nin Sevr anlaşmasına döndürmek için baskı olduğu da belirtildi.

Ermeni tasarılarıyla Amerikan Kongresi'nde Türk düşmanlığıyla tanınan senator Dole'a ödül verme törenine de katılan Patrik Dimitrios'un bu geziyle Yunan Megali ideası için kamuoyunu oluşturduğu da belirtilen görüşler arasında;

Patrik'in ABD gezisi Türk kamuoyunda da tepkiyle karşılandı. Dışişleri bakanlığı olayı Lozan anlaşmasını delmeye yönelik bir uygulama olarak nitelendi. Yapılan açıklamada "Fener Rum Ortodoks Patriği Türkiye Cumhuriyeti himayesinde, Rum Ortodokslarının ruhani ve dini açıdan bağlı olduğu bir Türk kurumudur. Lozan antlaşması esaslarında faaliyet göstermektedir. Aksine bir değerlendirmenin bizce anlamı bulunmamaktadır" denildi.

UZMANLAR NE DİYOR?

Milletlerarası politika uzmanlarından bazlarının, Lozan Antlaşması'nın delinmesi girişimiyle ilgili değerlendirmeleri:

meleri ise şöyle:

Prof. Dr. Mümktaz Soysal: Lozan Antlaşması'nın çok sayıda tarafı var. Yalnız Türkiye ve Yunanistan taraf değil. Ancak Lozan'la fazla oynamak her şeyden önce Yunanistan'ın işine gelmez. Zararlı çıkacak onlardır. Çünkü hakettiklerinden fazla hak getirmiştir Lozan. Türkiye kabul etmediğe hiçbir şey değişmez.

Prof. Dr. Mehmet Gönlübol: Fener Patriği'ni bütün Ortodoks kiliselerinin lideri ilan etmeye, öncelikle diğer Ortodoks kiliseleri "hayır" der. Bu cevapsız kalmaz ve onların da reaksiyonlarına sebep olur.

Prof. Dr. Fahir Armaoğlu: Türkiye-Yunanistan münsabatlarının temel belgesi Lozan Antlaşmasıdır. Bu belge, iki ülke arasında aynı zamanda dengenin esaslarını da kapsamaktadır. Lakin son 30-35 yıldır Yunanistan çeşitli şekillerde bu belgeyi delmek suretiyle kendisine avantaj sağlama çabasının bir meselesi. Fakat şu anda, bu meselenin en mühim yanı Başkan Bush'ın tutumudur. Son zamanlarda Amerikan çevrelerinde Ermeni ve Kürt meselelerinin olumsuz yorumlarıyla Sevr Antlaşması söz konusu edilmektedir. Şimdi bu listeye bir de Parikhane meselesinin eklendiğin görüyoruz. Dolayısıyla, Türkiye-ABD ilişkileri Başkan Bush'un Patrik Dimitrios'u kabulüyle yeni bir olumsuzluk unsuru kazanmış bulunmaktadır.

SALİHOĞLU:
"Hıristiyan taassubu ön plana
çıkartılarak Batı Trakya
Türklerine yapılan baskılardan
gündem dışı bırakılmaya
çalışılıyor."

Fener Rum Patriği Dimitrios'un Bizans Bayraklarıyla gerçekleştirilen ABD gezisi Batı Trakya Türkleri Dayanış-

H A B E R L E R

ma Derneği Genel Merkezi tarafından şiddetle protesto edildi.

Genel Başkan Tahsin Salihoglu imzasıyla yapılan açıklamada:

"Türkiye Anayasası ve kanunlarına bağlı olarak İstanbul Rum azınlığının dini işleriyle ilgili görevinden başka hiçbir statüsü olmayan Patrik'in Megali idea'nın sembolü Bizans bayrakları ile ve Türkiye Cumhurbaşkanına dahi uygulanmayan protokolle karşılaşması, dikkat ve ciddiyetle üzerinde durulması gereklili bir husustur." denildi.

Batı Trakya Türklerinin 2345 sayılı kanunda öngördüğü şekilde kendi Müftülerini ve cemaat idarelerini seçmeleri anti demokratik uygulamalarla engellenerek halkın istemediği kişiler tayinle Müftü atanırken Fener Patrik'in Sen Sinod Meclisi tarafından seçilmesine dikkat çekilen açıklamada daha sonra şu görüşlere yer verildi:

"Patrikhane binasının tamirine izin verilir ve ihtiyaçlı bir törenle açılışı yapılmakken Batı Trakya Türklerinin birçoğu harebe görüntüündeki dini, tarihi eserleri bırakınız tamirini, tahrif edilmektedir..."

Anlaşan odu ki, Yunanistan Batı Trakya Türklerinin insanlık haklarını ihlal ederek işlediği demokrasi ve insanlık suçlarıyla dünya ve Batı kamuoyunda düşüğü zor durumdan Hırsızılık, taassubundan istifade ederek kurtulmak istemektedir.

Biz Patrikhane'nin gerçek ve kanunla belirlenmiş statüsünden görterilme çabalarını Lozan Anlaşmasının ihlali, Türkiye'nin egemenlik haklarına müdahale ve Batı Trakya Türklerinin asimilasyon planının bir parçası olarak görüyor, Türkiye-Yunanistan yakınlığımsına ve demokrasi anlayışına darbe vuran bu gibi tutumları bölge ve dünya barışını tehlikeye sürürcü olarak gördüğümüz için şiddetle protesto ediyoruz."

Aydınlar Ocağı ve Türk Ocağı'ndan ortak görüş: "Patrikhane'ye başka yurt bulsunlar"

Aydınlar Ocağı ile Türk Ocağı tarafından düzenlenen "Patrikhane ve Son Gelişmeler" konulu basın toplantısında Fener Patriği'nin ABD gezisi sırasında devlet töreni ile karşılaşması, Konstantinopol patriği olarak kabul görmesi ve Bizans bayrağı altında gezisini sürdürmesi sert bir dilekçelandı.

Aydınlar Ocağı Genel Sekreteri Prof. Dr. Mustafa Erkal ve Türk Ocağı İstanbul Şubesi Başkanı Dr. Cezmi Bayram tarafından yapılan açıklamada, Bush yönetiminin dünya patronluğuna soyunduğu belirtilecek, "Yönetim koyu bir Hıristiyan taassubunu da gelecekteki siyasi planında bulundurdugundan ortodokslığın hamisi kesilmiş" denildi.

Toplantıda, patrikhane sahip çıkan ve Lozan'da delmek için ellerinden geleni yapan sözde müttefiklerimizin, patrikhane bundan böyle yeni ve uygun bir yurt bulması gerektiği belirtildi. Türk pasaportu ve vatandaşlık hakları ile ruhani görüntü altında siyasi amaçlarla çalışan insanların elinden bu hakların alınmasının istendiği açıklamada, Türkiye'nin milli menfaatlerine ve ülke bütünlüğine göz diktenler ile maddi manevi destek sağlayanlar dost olarak kabul edilemeyeceği ifade edildi.

Sorulan bir soru üzerine Batı Trakya Türklerinin kanuni hakkı olan Müftülerini seçemezken Patrik'in böylesi bir ziaret etmesi mütekabiliyet esaslarının uygulanmasındaki ivediliği şart koşmuştur denildi.

**BATI TRAKYA'NIN SESİ'ne
ULAŞMANIN EN KOLAY YOLU ABONE OLMAKTIR.**

GARANTİ BANKASI HASIRCILAR ŞUBESİ 6200209/2
NOLU HESABIMIZA YATIRACAGINIZ 50.000 TL İLE BATI TRAKYA HAKKINDA
DOĞRU HABER VE SAGLIKLI YORUMA ULAŞABİLİRSİNİZ!

UNUTMAYINIZ, DERGİMİZ DERNEGİMİZİN RESMİ YAYIN ORGANIDIR.

Mehmet Emin Aga İstifa Etti

İstifasına gerekçe olarak, Gümülcine Müftü Naibi Meço Cemali'nin asaleten atanmasıyla, 2345 sayılı kanunun ihlal edilmesini gösteren Mehmet Emin Aga, kendilerinin iyi niyetli ve yapıcı yaklaşımının emri vakillerle kötüye kullanılmak istendiğini kaydetti.

BTS HABER MERKEZİ

Merhum Mustafa Hilmî'nın vefatıyla boşalan İşkeçe Müftülüğüne atanmış ve Batı Trakya Türkleri azınlık Yüksek Kurulu Yürütmeye Komitesi'nin 28 Şubat 1990 tarihli toplantısında alınan tavsiye kararıyla bu atamayı, 2345 sayılı kanunda öngördüğü şekilde yeni Müftü seçimi yapılmaya kadar geçici kaydıyla kabul eden İşkeçe Müftü Naibi Mehmet Emin Aga görevinden 10 Mayıs 1990 tarihinde istifa etti.

İstifasına gerekçe olarak, Gümülcine Müftü Naibi Meço Cemali'nin asaleten atanmasıyla, 2345 sayılı kanunun ihlal edilmesini gösteren Mehmet Emin Aga, kendilerinin iyi niyetli ve yapıcı yaklaşımının emri vakillerle kötüye kullanılmak istendiğini kaydetti.

Yunanistan'ın arkaya gelen seçimlerle bir geçiş süreci yaşadığı bir dönemde kurulacak yeni bir hükümetin Batı Trakya'daki Müftülük meselelerine daha kalıcı ve adil bir yaklaşım içerisinde bulunabileceği düşüncesiyle ve Azınlık Yüksek Kurulu Yürütmeye Komitesinin tavsiyesiyle niyabeten İşkeçe Müftülüğü görevini kabul ettiğini belirten Mehmet Emin Aga, "buna rağmen gösterilen iyi niyet ve yapıcı tutum Gümülcine Müftülüğüne yapılan asaleten atama ile kötüye kullanılmıştır" dedi.

Mehmet Emin Aga'nın istifası dolayısıyla olağanüstü toplantıları Batı Trak-

Mehmet Emin Aga

ya Türkleri Azınlık Yüksek Kurulu Yürütmeye Komitesi de istifayı olumlu karşıladığı açıkladı. Yürütmeye Komitesinin açıklamasında "Mehmet Emin Aga'nın istifası yerinde bulunmuş ve bu karar takdirle karşılanmıştır" denildi. Yapılan açıklamada ayrıca atanmanın Batı Trakya Türklerini çıkmaza sokmayı hedeflediği görüşüne de yer verildi.

Diğer taraftan Gümülcine müftülüğüne yapılan kanun dışı atama ile ilgili olarak Türkiye Dışişleri Bakanlığı da bir açıklama yaptı. Dışişleri Bakanlığı adına Murat Sungar tarafından yapılan açıklamada şu görülere yer verildi: "Batı Trakya Türklerinin görüş ve istekleri dikkate alınmadan, dini kuruluşlara ilişkin yasalar çiğnenerek Yunan Devletince alınan kararları olumsuz bir gelişme olarak telakkî ediyoruz. Yunan Yönetiminin tutumunun, azı-

lk mensuplarının eşit muameleye tutulmalarına ilişkin verilen sözler doğrultusunda olacağını ümit ediyoruz. Dini liderin seçimi konusunda, bizim için kabule şayan tek yol, var olan yasaların uygulanmasıdır. Azınlığın istekleri de bu yönindedir. Ümit ediyoruz ki, Yunan Hükümeti de azınlığın haklarına saygı göstererek yapıcı bir tutum içine girecektir."

Konu ile ilgili olarak Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği de bir açıklama yaptı. Genel Başkan Tahsin Salihoglu tarafından yapılan açıklama şöyle:

"Batı Trakya Türklerinin gerek Mitsotakis Hükümetine verdiği güven oyu ve gerekse Cumhurbaşkanlığı seçminde Karamanlıs'e verdiği evet oyu problemlerinin hallinde iyi niyetli ve yapıcı yolların izlenmesini istemelerini bir göstergesidir.

2345 sayılı kanuna göre seçilecek Müftülerin işbaşına getirilmesi, Batı Trakya Türk Toplumunun değişimkarar ve iradesi olmasına rağmen, halkın istediği bir kişi olan Meço Cemali'nin Gümülcine Müftülüğüne 2345 sayılı kanunun hilafına asaleten atanmasını, hukukun ve insan haklarının ihlali olarak görüyor ve protesto ediyoruz.

Batı Trakya Türklerinin iyi niyetli yaklaşımına rağmen en temel hakk olan seçme hürriyetinin elinden alınarak 2345 sayılı kanunun uygulanması karşısında insan haklarıyla ilgili bütün kurum ve kuruluşları hareketle geçmeye çağırıyoruz."

BATI TRAKYA MÜSLÜMAN TÜRK AZINLIĞINA DUYURU

1-Azinlik Yüksek Kurulu Yürütme Komitesi İskeçe Müftüsü Naibi Mehmet Emin Aga'nın daveti üzerine bugün (9.5.1990) toplanmıştır.

Müftü Naibi Aga, seçim öncesi dönem koşullarında yetmeye, müftü seçimlerinde 2345/20 sayılı Yasayı uygulama fırsatı vermek için, Naiplik görevini şartlı ve süreli olarak kabul etmiş olduğunu teyid etti. Hükümleri ve Cemali Meço'nun 2345/20 hükümlerine aykırı olarak Gümülcine Müftülüğe atanması ile birlikte, Gümülcine Müftülüğüne atanmasından sonra kendisinin İskeçe Müftü naibiliği görevinde kalmasının mümkün olmadığını beyan etmiş ve Yürütme Komitesinden Naiplik görevinden istifa kararını onaylamasını talep etmiştir.

Yürütme Komitesi, İskeçe Müftü Naibi Mehmet Emin Aga'nın bu talebini yerinde bulmuş ve Aga'nın aldığı bu kararı takdirle karşılamıştır.

2- 8 Nisan seçimlerinden sonra kurulan yeni Hükümetten Azinlik problemlerine çözüm getirmesi beklenen bu günlerde Hükümetin aklı almaz bir içraatla beş seneden beri işgal altında tutulan Gümülcine Müftülüğe mevcut kanun hükümlerine aykırı bir biçimde Cemali Meço'yu tayin etmesi ve bu sırada kutsal kuruluşlarımızın çalışmasını ikinci bir çıkmaza sokmak istemesi Azinlik toplumu içinde büyük bir hayal kırıklığı ve tepki yaratmıştır.

Bütün Batı Trakya Müslüman Türk Azinliğünde sert tepkilere yol açan Cemali Meço'nun tayiniyle Müftülüklerimiz, ciddi yasal mücadeleler gerektiren yeni bir sahaya girmiştir. Kutsal kuruluşlarımızın keyfi tayinlerin kabul edilemeyeceği, toplum mücadelemizin değişmez prensibidir.

Demokrasinin besiği olduğu söylenen Yunanistan'da, Lozan Andlaşması ve Anayasası ile teminat altına alınan bütün vatandaşlık haklarının bölünmez bir parçası olan Müftülükler üzerindeki haklarıımızın elde edileceğinden kimsenin şüphesi olmamalıdır.

Bu doğrultuda, Azinlik Yüksek Kurulu Yürütme Komitesi, Azinlik milletvekillерinden derhal Hükümet ve Meclis nezdinde gerekli girişimlerde bulunarak Gümülcine, İskeçe ve Dimetoka Müftülüklerinin 2345/20 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılacak seçimlerle doldurulması için gerekli zemini hazırlamalarını istemiştir.

3- Toplumumuzda endişeyle karşılanan bu keyfi tayinle birlikte 10 aydan beri faaliyetleri durmuş bulunan Gümülcine Cemaat İdaresine bağlı Vakıflarımızın tasarrufu da Cemali Meço'nun tekeline verilmek istenmektedir. Azinlik Yüksek Kurulu Yürütme Komitesi, keyfi tayinle görevlendirilmek istenen Meço Cemali'nin herhangi bir yasa hükmünü ileri sürek vakıflarımızla ilgili bir tasarrufta bulunmaya hiçbir yasal hakkı olmadığını adı geçene, makamlarımıza ve Azinlik toplumuna bir kez daha önemle hatırlatırız.

BATI TRAKYA TÜRKLERİ AZINLIK YÜKSEK KURULU YÜRÜTME KOMİTESİ

"Sayın Vali,

**Mehmet
Emin
Aga'nın
İstifa
Dilekçesi**

İlgili yazımıza da arzolunduğu üzere, merhum İskeçe Müftüsü Mustafa Hilmi'nin vefatı üzerine tınlıhal kalan İskeçe Müftülüğüne niyabeten atanmamı, tılkemizin içine girdiği seçim döneminin gözünden tutarak, Yönetme, 2345/1920 sayılı yasa mucibince Müftü seçimlerini düzenleyebilmek imkanını tanımak amacıyla ve geçici bir süre için kabul ettim.

Ancak 1985 yılından bu yana Gümülcine Müftülüğü görevini niyabeten yürütmemekte olan Cemali Meço'nun birkaç gün önce mezkur yasaya aykırı bir şekilde bu görevde asaleten atanması ile birlikte, benim naiplik görevimi geçici olarak kabul etmemi gerektiren sebepler de ortadan kaldırılmış bulunmaktadır. Bu itibarla, 10 Mayıs 1990 tarihinde geçerli olmak üzere İskeçe Müftülüğü naiplik görevinden istifa etmek zorunda olduğumu bildiririm.

Saygılarımla,
Iskeçe 10.5.1990
MEHMET EMİN AGA

YASADISI TAYINE TEPKI

BT SHABER MERKEZİ

Gümülcine Müftülüğüne yapılan yasadışı asaleten ata-
ma ve İskeçe Müftülüğündeki boşluk ile Dimetoka da dahil
olmak üzere her İlç Müftülükte Muftili Seçimlerinin yapılmaması
hususunu görüşmek üzere 18 Mayıs 1990 tarihinde
Gümülcine Türk Gençler Birliği Lokalinde bir toplantı yapıldı.

Bağımsız Türk Milletvekilleri Dr. Sadık Ahmet ve Ah-
met Faikoğlu'nun girişimleriyle gerçekleştirilen toplantıya
Batı Trakya'daki Türk Nahiye Müdürleriyle Gümülcine ve
İskeçe Belediyelerinde Türk Meclis Beyeleri katıldı.

Yapılan toplantı sonunda aşağıdaki muhtıranın Yunan-
istan Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanına gönderilmesi ka-
rarılaştırıldı:

Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanlığımıza

ATINA

18 Mayıs 1990

Sayımlı Bakan,

Gümülcine müftülüğün yasadışı ve antidemokratik
bir usulle tayin edilişi Batı Trakya Türk Müslüman Azınlığında
derin bir nefretle karşılanmıştır.

Azınlığın Milletvekilleri ve seçilmiş idarecileri olarak
biz, Türk Müslüman Azınlığı fertlerinin bu tayine gösterdiği
büyük hassasiyeti size bildiriyoruz ve Gümülcine, İskeçe,
Dimetoka Müftülüklerinde boş olan yerlere, 2345 sayılı kanun
göre Muftili seçimlerinin derhal ilan edilmesini istiyoruz.

Saygılarımızla

VAAZ VE İRŞAD HEYETİ İLAHİYATÇILAR KURULU'NDAN BATı TRAKYA MÜSLÜMAN TÜRK HALKINA DUYURU

Gümülcine, 25 Haziran 1990

Bilindiği gibi 1913 yılında Yunanistan ile Türkiye arasında imzalanan Atina Antlaşması'nda "Müslümanlar Müftülerini kendileri seçerler" hükmü vardır. Bu hüküm 1920 tarihinde 2345 sayılı kanunun 6. maddesiyle fiilen yürürlüğe girmiştir.

1985 yılında vefat eden Gümülcine Müftüsünden sonra, adı geçen kanun maddesine göre seçim yapmak suretiyle Müftülüklerin doldurulması hususunda azami gayret sarfedildiği halde bir sonuç elde edilememiştir. Çünkü Yönetim, yürürlükteki kanunun uygulanmasını istemek gibi çok haklı ve masum bir arzumuza olumlu cevap vermemiştir; tam aksine, Müftülüklerimizi tepeden inme tayinlerle idare etmeye israr etmiştir. Bu tutum ile Yönetim, 70 senedan beri Müftülerimizin tayininde uygulanan teamüllüktü de gözardı etmiştir.

25 Haziran 1990 Pazartesi günü saat 13.30'da Vaaaz ve İrşad Heyeti Merkezi'nde yapılan İlahiyatçılar Kurulu, mevcud durumu değerlendirdikten sonra, 2345 sayılı kanunun 6. maddesi doğrultusunda toplumumuzun iradesini ta-
hakkuk ettirmek amacıyla, münhal olan İskeçe Müftülüğü'ne 3 aday adayı belirlemeye karar vermiştir.

İlahiyatçılar Kurulu'nu oluşturan yüksek tıhsilli 26 meslektaşımızın tam isimlerini ihtiiva eden oy pusulaları ile
yapılan gizli oylamada, toplam üyelerin üçte ikisini oluşturan 17 seçmen Üye, İskeçe Müftülüğü'ne müناسip gördüğü 3
kişinin ismine birer zıt (+) işaretli işlemek suretiyle tercihini belirtmiştir.

Seçim usulünün bütün kurallarına uygun bir şekilde yapılan gizli oylama sonunda Sedat KARADAYI 13, Sabri HACI HÜSEYİN 11 ve Sabri TEVFIKOĞLU 8 oy almakla en çok oy alan 3 kişi olarak belirlenmiştir.

İskeçe İl'inde oy hakkına sahip dindarlığımızın imzasına sunulacak olan 3 aday adayıdan en çok imza toplayan
meslektaşımızı, resmi makamlar nezdinde Muftili adayı olarak gösterilecek ve Milli Eğitim Bakanlığı'na onaylanma-
si istenecektir.

Bu şekilde Azınlığımız, 70 seneden beri Müftülerimizin işbaşına gelmesinde takip edilen usulü -imza etmek suretiyle- takviye etmiş olacak ve 2345 sayılı kanunun 6. maddesine kendi bünyesinde uygulamış olacaktır.

Önemine binaen işbu kararımız halkımıza ve kamuoyumuza duyurulur.

VAAZ VE İRŞAD HEYETİ
(İLAHİYATÇILAR KURULU)

VAAZ VE İRŞAD HEYETİ'NİN ONÜÇÜNCÜ HUTBESİ

Aziz Kardeşlerim,

Yüce Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de biz Müslümanlara söyle hitap etmektedir: "İyilik etmek ve fenaikten sakınmak hususunda birbirinizle yardımlaşın."

Sevgili Peygamberimiz de Müslümanlar arasındaki yardımlaşmayı ve dayanışmaya meale dile getirmektedir.

"Müminler tek bir vücut gibidirler. Bir organ rahatsız olduğu zaman vücutun diğer kısımları da uykusunu kaybedip ateşleri içinde onun acısını duyar" "Topluluk bereket ve rahmettir, ayrılık ise azaptur."

Aziz Müslümanlar,

Hutbenin başında okuduğum İlahi fermana gönül vermişsek ve bunun canlılığını daima kalbimizde yaşatmanın şuuruna varmışsa, ancak o zaman bu kutsal çatının altında toplantılarımız bir anlam kazanmış olacaktır. Son İlahi dinin mensupları olarak, bizim birliğimiz iman birliğidir, toplum birliği dir ve gönül birliğidir. Aynı iman, aynı gönül ve aynı dile aynı anda Allah'a seccde etmeye hazırlandığımız bu anda, Cuma namazını ede etmek buradaki Cemaat sayesinde olabilmektedir. Tek başımıza Cuma namazı kılmanızın mümkün olmadığı düşünülürse birbirimize ne kadar muhtaç olduğumuz açıkça anlaşılr.

Şerefli Müslüman Türk Kardeşlerim,

Kur'an-ı Kerim'de geçen İlahi emirler manzumesinin ışığı altında, Vaaz ve İrşad Heyeti'nin hazırladığı bu günde kisa hutberimizde sizlere bazı gerçekleri açıklamak istiyorum.

Bilindiği gibi, beş seneden beri en yüksek dini makamlarımız olan Müftülüklerimizde arzu edilmeyen bazı olaylar cereyan etmektedir.

Gümülcine Müftüsü Merhum Hüseyin Mustafa'nın vefatıyla boşalan Gümülcine Müftülüğü makamı işgal edilmiştir. Kısa bir süre sonra İşkeçe Müftülüğü de aynı akibe ugramıştır. Üç ay önce vefat eden İşkeçe Müftüsü Merhum Mustafa Hilmi'den sonra İşkeçe Müftülüğüne Naip olarak tayin edilen Müftülük Katibi Bay Mehmet Emin Aga, en kısa zamanda Müftü seçimi yapılması şartıyla Naiplik görevini kabul etmiş ve hükmetten iyi niyet beklemiştir.

Ancak, Azınlığımız sabırsızlıkla idarecilerimizden seçim uygulamasını ve Müftülerimizi halkumuzın seçimle belirlemesini beklerken, son günlerde, beş seneden beri Gümülcine Müftülüğünü işgal altında tutan Meço Cemali'nin asaleten tayin edildiği açıklanınca, Bay Mehmet Emin Aga, bu tayini protesto etmek için İşkeçe'deki Naiplik görevinden istifa etmiştir.

Keyfi bir tayinle Gümülcine Müftülüğüne asaleten Müftü olarak getirilen Meço Cemali, on aydan buyana idare boşluğu içinde bulunan Vakıflarımızın idaresini de ele aldığı söylenmektedir.

Toplum olarak biz, tamamen kanunsuz bir usulle yapılan bu tayin ve işlemleri kabul etmuyoruz. Çünkü, kanunlar varken kanunsuzluğa razi olmuyoruz. Milletvekillerimiz, bu kanunsuz tayinin iptal edilmesi için Atina'daki yetkili Bakanlar nezdinde gerekli girişimleri yapmaya karar vermişlerdir.

Muhterem Müslüman Türk Kardeşlerim,

Biz bu ülkenin vatandaşyız ve ülke kanunlarının uygulanmasından yanayız. Atalarımız, "Şeriatın kestiği parmak acımadır" demişler. Biz de, "Müftülüklerimizdeki kanunsuzluklar kalksın diyoruz. Kanunların uygulanmasına istiyoruz. Bunu söylemekten çekinmiyoruz. Çünkü Müftülerimizi seçmek kanuni hakkımızdır ve bu hakkımızın verilmesinde ısrar ediyoruz.

Ceenab-ı Hakk, cumlemezi imandan ve iman birliğinden ayırmadan, Resulullah'ın yolunda yürlümkte daim eylesin!

Açık Hava Hapishanesi Davası Ertelendi

Açık hava hapishanesi yapılmak üzere istimlak edilen 8 bin dönüm Türk toprağıyla ilgili Yunan Daniştay'ndaki dava ertelendi

BTS HABER MERKEZİ

Açık hava hapishanesi yapılmak üzere istimlak edilen 6 bin dönüm Türk toprağıyla ilgili Yunan Daniştay'ndaki dava ertelendi.

Gümülcine bilgesinde Türk köylerini içine alan yaklaşık 8 bin dönümlük arazi Yunan yönetimi tarafından istimlak edilmiş ve karar Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Yaklaşık 20 bin Türk köylüsünü etkileyen istimlak için Batı Trakya Türkleri tarafından Yunan Daniştay'na itiraz davası açılmıştır. Şimdiye kadar defalarca ertelenen ve milyonlarca liralık masrafı yol açan davanın yeniden görüşüleceği tarih olan 8 Mayıs 1990'dan bir gün önce tekrar ertelendi.

Yapılan açıklamada davanın 5 Mart 1991 tarihine ertelendiği belirtildi.

OLAYIN BAŞLANGICI

Bir topograf ekibi 1977 yılında, soydaşlarımızla mesken Aratos, Arizvi, Ariana ve Filira (Karacaoglan, Irancı, Kozlukebir ve Sirkeli) Nahiyelerine ait toprakları bir bölüm üzerinde topografik çalışmalar yapmışlardır.

Daha sonradan anlaşıldı ki, bu çalışmaların amacı bölgede AÇIK HAVA HAPİSHANESİ yapmak için binlerce dönümlük arazinin istimlak hazırlıklarıymış. Bunu da 24 Temmuz 1984 tarihinde yayınlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamesinden anladık.

O günün Cumhurbaşkanı K. Karamanlı ve İskan Çevre Bakanı A. Tri-

cis'in imzalarını taşıyan bu kararname toplumumuza hileli bir şekilde duyuruldu. İlk olarak bunu bir Türk Nahiyeye müdürü öğrendi. Şöyledi ki: Postacı bir gün Nahiyeye'ye bir takım topograf haritaları getirdi. Az bir süre sonra da, güya getirilen bu haritalar yanlışlıkla getirildiği gerekçesiyle geri alındı. İşte postacının yanlışlıkla (?) getirdiği bu haritalardan gerçek durum öğrenildi ve soydaşlarımız arasında derin bir rendiğe bağıldı. Çünkü bu istimlak olayı sadece soydaşlarımızla mekun bölge cereyan etmekte ve söyle veya böyle yaklaşık 20 bin soydaşımı etkilemeyecekti.

Yapılan ilk hesap ve incelemelerde Açık Hava Hapishanesi için 15 bin dönüm kadar alanın istimlak bölgesinde görülmüş toplumumuzu ayrı bir endişeye sevketti. Bu endişe verici durumu değerlendirmek üzere Azmilî Yüksek Kurulu olağanüstü olarak Karacaoğlan Camii'nde toplanarak konuyu "toplum davası" kabul etti. Bu kararlar doğrultusunda da kararnamenin

bozulması için Atina'daki Daniştay nezdinde dava açılması uygun görüldü.

Ancak, Atina'daki davannın devam ettiği bir sırada, günün Başbakan Yardımcısı ve Adalet Bakanı Agamemnonas Kuçoyorgas ve Ekonomi bakanı Dimitrios Çovolas tarafından 26 Ekim 1988 tarihinde ortaklaşa imzalanan bir kararla sözü edilen bölgede Açık Hava Hapishanesi yapılması için 5.744.807 m²lik bir alanın zorunlu istimlak edileceği haberi öğrenildi.

Yunan Resmi Gazetesinin 4 Kasım 1988 tarih ve 783 sayısında yayınlanan bu karar Müslüman Türk Azılığına ait topraklar üzerinde gerçekleştirilecek olan en büyük zorunlu istimlakı simgeliyordu. Çünkü bu karar yaklaşık 6 bin dönümlük bir araziden söz ediyorsa da aslında, topografik haritalardaki istimlakten etkilenen bölge 15 bin dönümün üzerindeştir. Yaklaşık 6 bin dönümlük istimlak bölgesi sadece özel mülk sayılam yerlerdir. Diğerleri mor'a veya sahipsiz sayıldığı için istimlak rakamına dahil edilmemiştir.

DUYURU

Sayın üyemiz,
Yaklaşan kongrelerde herhangi bir karışıklığa sebebiyet vermeme için kayıtlı bulundugunuz şubelerinizden varsa aidat borçlarınızızı ödemeniz veya adres değişikliğini bildirmeniz gerekmektedir. Hatırlatır, saygılar sunarız.

B.T.T.D.D.
GENEL MERKEZİ

3. OLAĞAN GENEL KURUL YAPILDI

Federasyon Başkanı: Cafer Alioğlu

9 Haziran 1990 tarihinde Kelsterbach'ta yapılan Genel Kurul Toplantısına 8 Dernek temsilcileri ile birlikte katıldı.

BTS HABER MERKEZİ

Merkezi Batı Almanya'nın Kelsterbach şehrinden bulunan ve 1988 yılında kurulan Federal Almanya'daki Batı Trakya Türk Dernekleri Federasyonu'nun 3. Olağan Genel Kurulu yapıldı. 9 Haziran 1990 tarihinde yapılan ve Federasyona bağlı 9 dernekten 8'inin temsilcilerinin katıldığı seçimlerde Federasyon Başkanlığına Cafer Alioğlu yeniden seçildi.

Düsseldorf Batı Trakya Türkleri Yardımlaşma Derneği'nin katılmadığı Genel Kurul oylamasında şu derneklerle bağlı üyeleri oy kullandı:

Bavyera Batı Trakya Aile Birliği Derneği

Stuttgart Batı Trakya Aile Birliği Derneği

Homburg/Saar Batı Trakya Türkleri Yardımlaşma Derneği

Kelsterbach Batı Trakya Türkleri Yardımlaşma Derneği

Gissen Batı Trakya Türkleri Yardımlaşma Derneği

Hamburg Batı Trakya Müslüman Türkleri Yardımlaşma Derneği

Witten Batı Trakya Türkleri Yardımlaşma Derneği

Güterslohn Batı Trakya Türkleri Yardımlaşma Derneği

Yeni yapılan Federasyon 3. Genel Kurul toplantısında Yönetim Kurulu içzin adaylarından seçilenlerin isimleri ve aldığı oyalar:

Cafer Alioğlu (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

1. Cafer ALİOĞLU (70)
2. Özkan HÜSEYİN (62)
3. Hikmet KALIN (60)
4. Ahmet BİLALOĞLU (59)
5. Muzaffer NALBANTOĞLU (58)
6. Mehmet SÜLEYMANCIK (57)
7. Hasan DÜDÜKÇÜ (48)
8. Bahri UYUR (45)
9. Niyazi FAİK (47)
10. Feyzullah HASAN (36)
11. Ekrem YÖRÜK (30)

YEDEK ÜYELER

12. Cavit HASAN (21)
13. Mehmet HELVACI (20)
14. İlhan TAHSİN (19) oy
15. Fehim HALİLOĞLU

Yeni Yönetim Kurulu 10 Haziran 1990 tarihinde kendi aralarında toplanarak oybirliği ile aşağıdaki şekilde görev bölümünü

yapmışlardır.

- Cafer Alioğlu : BAŞKAN
Muzaffer Nalbantoglu : İKİNCİ BAŞKAN
Özkan Hüseyin : GENEL SEKRETER
Niyazi Faik : G.SEK. YARDIMCISI
Ekrem Yörük : KASADAR
Bahri Uyur : K. YARDIMCISI
Ahmet Bilaloğlu : BASIN SÖZCÜSÜ
Hikmet Kalın : MUHASIP
Mehmet Süleymanci : TEŞKİLAT KOLU
Feyzullah Hasan : YARDIMLAŞMA KOLU
Hasan Dündükü : SPOR VE GEZİ KOLU

Örnek Bir Açıkoturum

Türk Siyasi Yelpzesi Batı Trakya İçin Biraraya Geldi

*Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği İzmit Şubesi tarafından
düzenlenen "İnsan Hakları Açısından Batı Trakya Türk Toplumunun Dünü,
Bugünü, Yarını" konulu açıkoturum 2 Haziran 1990 Cumartesi günü İzmit
Sabancı Kültür Sitesi'nde yapıldı*

Oturum başkanı Halit Eren, ANAP Kocaeli II Başkanı Osman Nuri Akyol, SHP-Kocaeli II Başkanı Keremettin Gençtürk, DYP Kocaeli II İkinci Başkanı Hayrettin Çetinkaya (FOTOĞRAF: BTS ARŞİV)

BTTDD İzmit Şubesi Başkanı Cihat Uçar.

BTS HABER MERKEZİ

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği İzmit Şubesi tarafından düzenlenen "İnsan Hakları Açısından Batı Trakya Türk Toplumunun Dünü, Bugünü, Yarını" konulu açıkoturum 2 Haziran 1990 Cumartesi günü İzmit Sabancı Kültür Sitesi'nde yapıldı.

Batı Trakya Türklerinin sorunlarının tartışıldığı açıkoturuma Türk siyaset yelpzesinde yer alan siyasi partilerin Kocaeli İl temsilcileri konuşmacı olarak katıldı.

Izmit'te yerleşen Batı Trakyalıların ilgiyle takip ettiği açıkoturumun açılış konuşmasını İzmit Şube Başkanı Cihat Uçar yaptı. Açıkoturumun düzenlen-

mesinde Batı Trakya Türklerinin sorunlarının Kocaeli ili bazında siyasi partilere tartışmasıyla bir senteze ulaşılmasıının sağlanması amaçlandı. Belirten Cihat Uçar, "Demokratik Parlamenter rejimimizin vazgeçilmez unsurları siyasi partilerimiz Batı Trakya Türkleri konusunda yeni politika üretmeleri davamıza güç katacaktır," dedi.

Daha sonra konuşan Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Başkanı Tahsin Salihoglu, "Batı Trakya Türk Toplumunun Yunanistan'da her türlü baskı ve sistemli assimilasyon politikasına karşı verdiği demokrasi ve insanca yaşama mücadelesi artık dünya kamuoyunda da bilinmektedir" dedi. Yalana dayanan politikası iflas eden Yunanistan'ın yeni arayışlarında olduğunu belirten Tahsin Salihoglu, "Lozan anlaşması ve yasalarдан doğan haklarının iadesini isteyen Batı Trakya Türklerinin bu hakları istekleri, işlenen insanlık suçlarının gizlenmesi telaşıyla provak edilip saptırılmaya çalışıldığı bir dönemde İzmit Şubemizin bu toplantıyı düzenlemesi takdir edilmemesi imkansız öneğik bir hakedettir," dedi.

Daha sonra başkanlığını dergimizin Yazı İşleri Müdürü Halit Eren'in yaptığı açıkoturuma geçildi. Halit Eren'in parti Genel Başkanları döneminde de gerçekleşmesine vesile olma-

DSP Kocaeli İl Yönetim Kurulu Üyesi Fahrettin Örçen'in konuşması sırasında çekilmiş bir fotoğraf.

si dileğeyle başlayan ve iki tur olarak yapılan açıkturumda ilk söz ANAP Kocaeli İl Başkanı Osman Nuri Akyol'a verildi. Konuşmasında Batı Trakya Türklerine uygulanan ayrımcı politikaların yanlışlarına değinen Osman Nuri Akyol, "29 Ocakta meydana gelen üzücü olaylar ile soydaşlarımın can ve mal güvenliğinin tehdit edil-

IDP Üyesi Mevlüt Demir'in konuşması sırasında çekilmiş bir fotoğraf.

digi olaylar hükümetimizce dikkatle izlenmiştir" dedi

SHP Kocaeli İl Başkanı Keramettin Gençtürk de Batı Trakya Türklerinin insanlık haklarının elleninden alınmasına seyirci kalınamacayağını belirtti. Keramettin Gençtürk, "Yurtta sulh, cihanda sulh ilkesiyle problemlerin çözümünde demokratik anlayışın hakim kılınmasına dikkat edilmelidir" dedi.

DYP Kocaeli İl Başkanı Hayrettin Çetinkaya Yunanistan'ın insan hakları ihlalinin yeni olmadığını belirterek "Batı Trakya Türkleri Lozan ile Yunanistan'a emanet edilirken hiçbir zaman bugünkü şartlarla yaşamayı arzulamıştır" dedi.

DSP adına konuşan Kocaeli İl Yönetim Kurulu Üyesi Fahrettin Örçen, gelişen son olaylar ve Batı Trakya Türklerinin yoğunlaşan problemlerinin bir Dış Türkler Bakanlığının kurulmasını zaruri kıldığını söyledi.

IDP adına konuşan Mevlüt Demir, tarihten kaynaklanan ihmallerin giderilmesi için tedbirler alınmasını ve Yunanistan'a yaptırımlar uygulanması gerektiğini belirtti.

MÇP adına konuşan İl Başkanı Vecdi Verit, Batı Trakya Türkleri meselelerinin genelde dış Türkler meselesi içinde değerlendirilmesi gerektiğini fakat özel statüsü dolayısıyla Türkiye'nin Batı Trakya Türkleriyle daha fazla ilgilenmesinin çözümü kolaylaşacağını vurguladı.

RP Kocaeli İl Başkanı Hüseyin Küçükkeskin de Batı Trakya'da uygulanan baskıların haçlı zihniyetinin bir uzantısı olduğunu ve meseleye köklü çözümler getirmek için sosyal dinamiklerin devreye sokulması gerektiğini söyledi.

MÇP Kocaeli İl Başkanı Vecdi Verit'in konuşması sırasında çekilmiş bir fotoğraf.

Dittenlenen açıkturumun, amacı na ulaşımı ve yenileri için örnek oluşturmasının temenni edildiğini tekrarlayan oturum başkanı Halit Eren, "Batı Trakya Türklerinin gaspedilen haklarının iadesinde verilen mücadele büyük güç kazanmıştır" dedi.

Daha sonra misafir olarak toplantıya katılan İşkeçe Bağımsız Türk

RP Kocaeli İl Başkanı Hüseyin Küçükkeskin'in konuşması sırasında çekilmiş bir fotoğraf.

H A B E R L E R

Ahmet Faikoğlu

İbrahim Şerif

Milletvekili Ahmet Faikoğlu konuştu. Faikoğlu konuşmasında "mücadelenin haklı ve doğru olduğunu ve insanca yaşama standartlarına ulaşınca kadar bu mücadelenin devam edeceğini" söyledi. Faikoğlu, "Türküz, müslümanız, Yunanistan vatandaşıyız ve insanca yaşamak istiyoruz" dedi.

Toplantıya katılan Dr. Sadık Ahmet'le birlikte hapse yatan İbrahim Şerif de yaptığı konuşmadada birelilik ve beraberlik içindeki Batı Trakya Türklerini haklı mücadelede zindanlar korkutamaz" dedi.

Açıklıkuma katılan Ahmet Faikoğlu ve İbrahim Şerif geisilerinde büyük bir coşkuyla karşılandılar. (FOTOĞRAF BTS ARŞ/VI)

3. Gençlik Kurultayı Yapıldı

B T S H A B E R M E R K E Z I

Bati Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Merkezi tarafından düzenlenen 3. Gençlik kurultayı 12 Mayıs 1990 Cumartesi günü Gazeteciler Cemiyeti Burhan Felek Konferans Salonunda yapıldı.

29 Ocak 1990 Olayları ve Batı Trakya Türkeleri konusun işlendiği 3. Gençlik Kurultayına orta ve Yüksek Öğrenimde bulunan çok sayıda Batı Trakyalı genç katıldı.

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Merkezi adına Gençlik Yürüttme Kurulu tarafından organize edilen Kurultay saygı duruşıyla başladı. Başkanlığını Tamer Mustafaoğlu'nun yaptığı bir divan tarafından yönetilen

Kurultaya ilk sözü Prof. Dr. Mustafa Erkal aldı.

Konuşmasında, Batı Trakya'da olanlarla Kerkük'te, Azerbaycan'da ve diğer Türk bölgelerinde olanlar arasında büyük bir mahiyet farkı bulunmadığını belirten Erkal, siz Türk değilsiniz iddiaları ve diğer yakıştırılmalar ile Türklerin topraklarına el konulması gibi olayların Kerkük'te de yapıldığını söyledi.

Bugün Batı Trakya Türklerinin Yunanistan'ın güneyine yerleştirilmesini isteyen zihniyet ile Kerkük Türklerinin Basra bölgesine göçünü sağlayan zihniyet arasında ne fark vardır sorusunu soran Prof. Dr. Mustafa Erkal bunları yan yana getirdiğimizde ortak hareket edildiğinin görüldüğünü söyledi.

Türk kültürünü temel özelliğinin farklılıklarını reddetme-

3. Gençlik Kurultayı çok sayıda genç tarafından ilgi ile takip edildi. (FOTOĞRAF BTS ARŞİVİ)

Prof. Dr. Müstafa Erkal

den, farklılıklar üzerinde varılan birlik bütünlük anlayışı olduğunu vurgulayan Erkal, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"600 sene bu anlayışla hareket edilmemiş olsayıdı bugün Yunan diye bir şey kalmazdı. Eğer Batılı anlamda onların efendisi olsaydı, Batılı ülkelerin uyguladığı emperyalist bir politika uygulamış olsaydı ne Kerkük'te ne de Batı Trakya'da Türklerin karşılaşacağı meseleler olmazdı.

Bizim farklılıkları reddetmeksızın farklılıklara da hayatı tamyan kültür anlayışımızın izleri Batılı Hristiyan kültürü sahip Yunanistan'dan beklemek mümkün değildir.

Daha önce hayallerle uğraşmayın Batı Trakyadakileri bırakın, Bulgaristan'dakileri bırakın diyenler bugün Dış Türkler Bakanlığı kurulma teklifleri ile ortaya çıkıyor. Demekki dünyada değişen ve gelişen olaylar insanı bazı gerçekleri istese de istemese de kabul eunek zorunda bırakıyor. Önümüzdedik yillarda, 21. yüzyıl nereden bakılırsa bakılsın inkar edilemeyecek ölçüde bir Türk asrı olacaktı."

Daha sonra söz alan Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Başkanı Tahsin Salihoglu, 29 Ocak olaylarının Yunanistan'da devlet terörü ile insanlık suçu işlendiğini ortaya çıkardığını söyledi. Tahsin Salihoglu konuşmasını şöyle sürdürdü:

"29 Ocak 1990'da Gümülcine'de Batı Trakya Türklerini mal ve canlarına karşı yapılan saldırılar tamamıyla organize ve planlanmış hareketiştir. Batı Trakya Türklerinin demokratik yollarla verdiği hak arama mücadelesi bu tertipleri ve Yunan hükümetinin istediği suçları su yüzüne çıkarmıştır.

Bunun için de, insanca yaşamaktan başka hiçbir düşünceleri olmayan Batı Trakya Türklerini kıskırtmak suretiyle saldırgan duruma getirmeyi, önceden planlanan saldırıyla Türkleri sindirirken, yapılan saldırıyı Türklerin yaptığı haberini yayarak kendilerini aklamayı hedeflemiştir.

27 Eylül 1989 tarihinde Gümülcine ve Dedeagaç Metroplitlerinin imzası ile yayınlanan bildiride Dr. Sadık Ahmet ve Gümülcine Türk Başkonsolosluğu hedef gösterilirken 25-26 Ocak'ta yapılan sırk benzeri mahkeme ile Dr. Sadık Ahmet tutuklanmıştır.

28 Ocak 1990 günü Trakya Bölgesi Jandarma Komutanlığı, zamanın bağımsız milletvekili İsmail Rodoplu, Vaaz ve İşat Heyeti Başkanı Ahmet Hacı Osman ve Avukat Sabahattin Emin'in de bulunduğu bir toplantıda Bağınsız İlkbal Listesi adayı Mehmet Emin Aga'yı dövdüreceğini söylemiştir.

29 Ocak 1990 Pazartesi sabahı erken saatlerinden itibaren kıskırtıcı yayın yapmaya başlayan mahalli radyo ve kiliselerde tahrik edici vaazlar veren papazlar, o gün Eski Camii'de okutulacak Mevlidi izlemeye gelen Türklerle saldıran gözü dönmiş insanları sokağa dökmeye yetmiştir.

Türklerin dükkanları saldırıyla uğrayıp tahrip edilir ve yağmalanırken, Yunan bayrağı asılmış Rum dükkanlarına dokunulmamış; taş, sopa ve demir çubuklarla saldırılan

"600 sene bu anlayışla hareket edilmemiş olsayıdı bugün Yunan diye bir şey kalmazdı. Eğer Batılı anlamda onların efendisi olsaydı, Batılı ülkelerin uyguladığı emperyalist bir politika uygulamış olsaydı ne Kerkük'te ne de Batı Trakya'da Türklerin karşılaşacağı meseleler olmazdı."

Türkler dövülür, yaralanırken emniyet kuvvetleri bunları seyirci kalmıştır. Estirilen deror havasıyla ve yapılan saldırısı ve yağmalalarla her taraf cehenneme dönüştür:

Yaralanarak hastaneye kaldırılan 30 Türkün arasında Mehmet Emin Aga ile Ahmet Faikoğlu'nun olması ve Gümülcine Başkonsolosu Kemal Gür'ün istenmeyen kişi ilan edilmesi yapılan tertibi bütün çiplaklı ile ortaya koymaktadır. Ertesi gün Yunan gazetelerinde olay Türklerin Rumlara saldırısı olarak manşetten verilmiştir.

Milyarları bulan maddi zararları hala tazmin edilmeyen 29 Ocak 1990 saldırısı ve yağmalamalarının faturası, bir kaç fanatik ve yaşı tutmayan serseriye çıkarılmış onlarda serbest bırakılmıştır.

Herşeye rağmen 29 Ocak olayları hafızalarından silinmeden, insanca yaşama isteklerini demokratik mücadeleyle ve hiçbir kötü niyet taşımadan sürdürden Batı Trakya Türk Toplumu, Lozan Antlaşması ve uluslararası antlaşalarla kendisine tanınan insan hak ve hürriyetlerini elde edene kadar da bu mücadelelesine devam edecektir. Bu mücadelede siz gençlerin üzerine düşen görev çok çalışmak ve en iyi olmaktır."

Verilen aradan sonra ikinci oturuma geçilen Kurultay'da ilk sözü R.İsmail aldı. Konuşmasında Batı Trakya Türklerinin gelişen olaylara ayak uydurabilemek için yeterli bilgi ve örgütlenme eksiklerinin biran evvel giderilmesi gerektiğini vurgulayan R.İsmail koordinasyon ve iletişim sosyal dayanışmadaki önemini inkar edilemeyeceğini söyledi. Batı Trakya Türklerinin huruki statüsünü belirleyen kanunların ve uluslararası anlaşmaların yeterince bilinmediğini bu sebeple hak ve hürriyetlerin sonuna kadar kullanılamadığını söylediğini konuşmasında R.İsmail "bu bilgisizliklerimizden istifadeyle sindirilmeye çalışılmaktayız" dedi. Konuşmasında sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel problemlerle yüz yüze bulunan Batı Trakya Türkleri çocukların göz göre cehalete sürükleneşiyle de çağdaş bir uygulamaya karşı karşıya bırakılmaktadır" dedi.

Daha sonra söz alan Gaziosmanpaşa Belediye Başkanı Rüstem İsmailoğlu, birlik ve beraberlik içinde yapılacak demokratik mücadelede Batı Trakya Türklerinin muhakkak başarılı olacağını söyledi. Konuşmasında hali vakti yerinde olan Batı Trakyahıları siyaset alanında çalışmaya haklı davasını duyurabilmelidir dedi.

Konuşmasında AT üyesi Yunanistan'da Batı Trakya Türkleri konusunu işleyen gazeteci Osman Ataman, Batı Trakya Türkleri için Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu'nun insanlık haklarının aranmasında önemli yeri olması gerektiğini vurguladı. Türkiye aleyhine lobi oluşturan

Genel Başkan Tansu Salihoglu

parlamentörlerin eğer düşüncelerinde ciddi iseler Batı Trakya Türklerine yapılan baskılara da karşı olmaları gerektiğini söyleyen Osman Ataman bu konuda çifte standartı ortaya koymada Batı Trakya Türklerinin demokratik mücadelelesine büyük sorumluluklar düşmektedir dedi.

Izmit'teki Batı Trakya Türkleri gençliği adına konuşan Funda Salihoglu da diğer şehrlerde bulunan gençlerin dernek etrafında toplanması gerektiğini ve bu sayede sağlıklı bir iletişim kurulabileceği belirtti.

Sakarya Şubesi adına söz alan Rafet Kunter'den sonra konuşan M.Dükkanç genel arasında iletişimini güçlendirmesi gerektiğini ve gençlerin toplumsal olaylara daha fazla ilgi göstermesi gerektiğini ifade etti.

Daha sonra konuşan E.H.Mustafa, Batı Trakya Türk gençliğinin eğitimlerini sürdürmek amacıyla bulunduğu Türkiye'de biran önce bir öğrenci yurduna kavuşturulması gerektiğini vurguladı.

Son olarak konuşan O.Haliloglu da sistemli uygulamalarla karşı karşıya bulunan Batı Trakya Türklerinin her zamankinden daha çok dikkatli olması gerektiğini söyledi.

MUHTEŞEM GECE

*Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği
Genel Merkezi ile Bakırköy ve Zeytinburnu Şubelerinin müşterek
düzenlediği Büyük Batı Trakya Gecesi 3 Haziran 1990 Pazar günü
muhteşem bir davetli topluluğunun katılımasıyla
gerçekleşti.*

Muhteşem dayanışma gecesinin şeref misafirleri İskoçe Bağımsız Türk milletvekili Ahmet Faikoğlu ve İbrahim Şerif Genel Başkan Tahsin Salihoglu ile.
(FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

B T S H A B E R M E R K E Z I

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Merkezi ile Bakırköy ve Zeytinburnu Şubelerinin müşterek düzenlediği Büyük Batı Trakya Gecesi 3 Haziran 1990 Pazar günü yapıldı.

Ataköy Mavi Marmara Et Lokantası'nda yapılan dayanışma gecesinde Batı Trakyalılar salonu tamamen doldurdular. Gecikerek gelenlerin yer bulmakta zorluk çektiği Büyük Batı Trakya Gecesi'nde yaşanan muhteşem tablo Batı Trakya Türkleri açısından göğüs kabartıcıydı.

Lozan Antlaşmasının imzalandığı tarihten bu yana Yu-

Gecede konuşan
Ahmet Faikoğlu,
Batı Trakya Türklerinin
hakları iade edilinceye
kadar mücadeleye
devam edeceklerini
söyledi.
(FOTOĞRAF:
BTS ARŞİVİ)

nanistan'da uygulanan insanlık dışı politikalar sebebiyle Türkiye'ye göç eden Batı Trakyalılar geldikleri yerlerin hasretiyle birbirleriyle kaynaştılar.

Gece'nin açış konuşmasını Genel Başkan Tahsin Salihoglu yaptı. Tahsin Salihoglu konuşmasında Batı Trakya Türklerinin insanca yaşamaktan başka bir amacının olmadığını ve demokratik mücadeleşine devam edeceğini belirtti. Tahsin Salihoglu konuşmasında daha sonra şunları söyledi:

"Bütün Batı Trakya Türklerine düşen görev birlik ve beraberlik içerisinde bulunmak ve bu durumunu devam ettirmektir."

Geceye katılarak bir konuşma yapan İskeçe Bağımsız Türk milletvekili Ahmet Faikoğlu Batı Trakya Türklerinin hakları iade edilinceye kadar mücadelemeye devam edeceklerini söyledi. Ahmet Faikoğlu Lozan'dan doğan haklarımız için ortak mücadeleümüzde meydanın boş olmadığını herkes anlayacaktır dedi.

Gümülcine Bağımsız Türk milletvekili Dr. Sadık Ahmet'in katılmadığı gecede Dr. Sadık Ahmet'in hapishane arkadaşı İbrahim Şerif de kısa bir konuşma yaptı. İbrahim Şerif konuşmasında birlik ve beraberlik anlayışının deva-

İskeçe bağımsız Türk milletvekili Ahmet Faikoğlu'nun konuşması sırasında yaptığı bir alkış koptu. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİV)

Geceye katılan misafirler arasında Kırklareli milletvekili İrfan Gürpinar, Gaziemirpaşa Belediye Başkanı İsmail Rüstemoglu, İstanbul Barosu Başkanı Turgut Kazan, Yuvamız dergisi sahibi Mustafa H. Mustafa da bulunuyordu. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİV)

HABERLER

minin önemini vurguladı.

Gecenin programı arasında yer alan eşya piyangosu da büyük ilgi gördü. Hiç şüphesiz gecenin en şanslı insanı Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi ve işadamı Kaşif Samioglu idi. Kaşif Samioglu'nun aldığı seri biletlerce eşya piyangosundaki en büyük hediye son model otomobil yanında iki hediye daha çıktı.

Kırklareli milletvekili İrfan Gürpinar, İstanbul Barosu Başkanı Turgut Kazan'ın yanında Gümülcine'de yayılan YUVAMIZ dergisi sahibi Mustafa H. Mustafa, Gümülcine Türk Gençler Birliği Başkanı Arif Hüseyin ve İşkeçe Türk Birliği Başkanı Kadir Yunusoğlu ile Gümülcine'li işadamı Şükrü Şankaya da geceye katılan davetiler arasında yer alıyordu.

Programlarının yoğunluğu sebebiyle geceye katılmayan Maliye ve Gümrük Bakanı Adnan Kahveci, Devlet Bakanı Mehmet Yazar, SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel, Kırklareli milletvekili Cemal Özben, Gaziantep milletvekili Hasan Celal Güzel de birer telgrafla mazeretlerini beyanla geceye başarı dileklerini ilettiler.

Batı Trakya Türklerinin göğüslerini kabartan kalabalıkla gecenin ilerleyen saatlerine kadar devam eden Büyük Batı Trakya Gecesi hasret gidermeye ve dayanışmaya iyi bir örnek olarak hatırlarda tazeliğini her zaman sürdürdü.

Ibrahim Şenli konuşmasında, müteşəjjem kalabalığı bir arada görmekten duyduğu gururu dile getirdi. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

Genel Başkan Tahsin Salihoglu misafirine tek tek röplendi. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

BATI TRAKYA AİLE PİKNİĞİ

*Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği'nin Geleneksel Aile Pikniği
10 Haziran 1990 Pazar günü Çatalca'nın Pınarca köyünde yapıldı.*

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği'nin geleneksel Aile Pikniği büyük ilgi gördü. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

BTS HABER MERKEZİ

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği'nin Geleneksel Aile Pikniği 10 Haziran 1990 Pazar günü Çatalca'nın Pınarca köyünde yapıldı.

İkibinden fazla Batı Trakyalı biraraya getiren Aile Pikniğine katılanlara dernek tarafından geleneksel usulde hazırlanan pilav, helva ve ayran ikram edildi.

Sabahın erken saatlerinden itibaren piknik mahallinde toplanmaya başlayan Batı Trakyalılar çift davul zurnayla karşılan-

Aile Pikniğine helikopterle katılan Gümülcine İl İcraatçı Şükür Şenkuş'a Genel Başkan Tansin Salihoglu tarafından davul zurna ile karşılandı. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

HABERLER

Pikniğe katılanlar yıllardır görüşmedikleri arkadaşlarıyla sohbet etme imkanını buldu. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİV)

dalar ve uzun zamandır hasretini çektileri mahalli oyunları oynama fırsatını buldu-

lar. Aile pikniğinin en ilgi çeken tarafı Gümülcine'li işadamı Sükrül Şankaya'nın helikopteriyle piknik mahalline inmesiydi. Daha birçok Batı Trakyalı işadamlarının katıldığı piknike sanayici İbrahim Tabakoğlu ve Gaziosmanpaşa Belediye Başkanı İsmail Rüstemoglu dikkat çekiyordu.

Bütün katılanlarca beğenilen organizasyonda en büyük yorgunluk hiç şüphesiz Ferruh Özkan'ındı. Akşamın ilerleyen saatlerine kadar birlikte güzel bir dayanışma örneği gösteren Batı Trakyalılar ayrılrken seneye genc birlikteyiz diyorlardı.

Pikniğe geleneksel Batı Trakya halk oyunları oynandı. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİV)

Pikniğe katılanlara nefs plav ile helva ve taze yayık ayranı ikram edildi. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİV)

Almanya'daki Batı Trakya Türk Dernekleri Federasyonu "Dayanışma Gecesi"

*Geceye Gümülcine Bağımsız Türk Milletvekili Dr. Sadık Ahmet ve
İskeçe Bağımsız Türk Milletvekili Ahmet Faikoğlu da katıldı.*

Federasyon Genel Sekreteri Özkan Hüseyin, Bağımsız Iskeçe Türk milletvekili Ahmet Faikoğlu ve eşi, Bağımsız Gümülcine Türk milletvekili Dr. Sadık Ahmet ve eşi Federasyon Başkanı Cafer Alioğlu, Hierariki İzleme Komitesi Belçika Başkanı Yvo Peeters. (FOTOGRAF: BTS ARŞIVİ)

B T S H A B E R M E R K E Z I

Federal Almanya'daki Batı Trakya Türk Dernekleri Federasyonu'nun Kelsterbach şehrinde düzenlediği "Dayanışma Gecesi" muhteşem geçti. Batı Almanya'nın çeşitli şehirlerinden Kelsterbach'a akın eden Batı Trakya Türklerine gecenin yapıldığı salon dar geldi.

Davetilerin bir kısmının kalabalık yüzünden sokakta kaldığı gecenin açılış konuşmasını Federasyon İkinci Başkanı Özkan Hüseyin yaptı. Daha sonra Federasyon Başkanı Cafer Alioğlu, Yunan Hükümetinin kendilerine yaptığı zulmü anlatrken, kendilerinin Lozan anlaşması ile Yunanlılara emanet edildiklerini fakat Yunan hükümetinin kendilerine insanca davranışmadığını dile getirdi.

Geceye katılan Gümülcine Bağımsız Türk milletvekili

Dr. Sadık Ahmet, "Bu günlere gelene kadar çok sıkıntı çektiğim. Ama görüyorsunuz, çalışmalarımızın sonucu ortada. Büyük Atatürk'ün söylediğimi gibi hak verilmez, alınır. Bunu için bundan önce olduğu gibi bundan sonra da birbirimize kenetlenerek baklumuzu demokratik yollardan aramaya devam edeceğiz," dedi. Daha sonra söz alan Iskeçe Bağımsız Türk milletvekili Ahmet Faikoğlu da, "Demokrasinin beiği olan Yunanistan'da azınlıkların kendi haklarının verilmemesi, mesup olduğum Yunanistan Parlamentosu'nun büyük bir ayıbı. Bu haklarımıza alana kadar çalışacağız" şeklinde konuştu.

Dayanışma gecesinde Batı Trakya Türkleri Korosu da Rumeli Türküleri ile geceye aynı bir renk katarken, folklorcular gösterileriyle davetilerin büyük beğenisini kazandı.

OSMAN NURİ VEFAT ETTİ

1932-1966 yılları arasında Trakya gazetesini çıkaran ve 1946-1967 yılları arasında milletvekilliği yapan Osman Nuri Fettahoğlu 27 Nisan 1990 Cuma günü 88 yaşında İskeçe'de vefat etti.

BTS HABER MERKEZİ

1932-1966 yılları arasında Trakya gazetesini çıkaran ve 1946-1967 1 yılları arasında milletvekilliği yapan Osman Nuri Fettahoğlu 27 Nisan 1990 Cuma günü 88 yaşında İskeçe'de vefat etti.

29 Nisan 1990 Pazar günü kalabalık bir cemaatle kılıçlı cenaze namazından sonra İskeçe Aşağı Mahalle mezarlığında toprağa verilen Osman Nuri Fettahoğlu'nun vefatı Batı Trakya Türkleri arasında üzüntü yarattı.

1902 yılında Gümülcine'de doğan Osman Nuri'nin babası 1897 Savaşı gazilerinden Fettah Çavuş, dedesi ise Edirne Laleli Medresesi müdderrislerinden Osman Nuri Efendidir. Henüz yedi yaşında iken 1909 yılında dayısı Hafız Galip Efendi tarafından Edirne'de "Darlı-Eytam-ı Şüheda" adında okula yatalı olarak kaydettirilmiştir. O tarihte İttihad-ı Terakki Fırkası ileri gelenlerinin arzusu üzerine Teşkilat-ı Mahsus'a kurulan bu okuldan sonra Osman Nuri, önce İdadı sonra da Edirne Sultanisine geçmiştir. Ancak, Edirne'yi işgal eden Yunanlıların Sultanı'yi kapatmaları üzerine son sınıfı bulunan Osman Nuri ve arkadaşları Edirne Erkek Muallim Mektebinin son sınıfına devrolunduklarından, diplomalarını bu okuldan almışlardır.

Osman Nuri, 1920 yılının yaz aylarını Gelibolu ilçesinin Kadıköy (Evreşe) bucağında aşar zabitliği yaparak geçirmiştir, daha sonra da ömrünün yet-

Osman Nuri Fettahoğlu gençliğinde (FOTOĞRAF: S. GALİP)

mış yılını geçireceği doğup büydüğu memleketi Batı Trakya'ya; Gümülcine'ye dönmüştür.

Otedenberi içinde taşıdığı yüksek öğrenim ve yabancı dil öğrenme aşkı Gümülcine'de de yakmağa başlayınca, yine dayisinin desteğiyle Selanik'te Fransızlara ait yüksek ticaret okulu niyetindeki Ecole Laique Français'e gitmiş ve iki yıl burada öğrenim gördükten sonra, önce tekrar Gümülcine'ye dönmüş ve ardından da İskeçe'ye giderek orada yerleşmiştir.

İlk yayınlanmaya başladığı 1924 yılı Haziranından beri başyazarlığını Mehmet Hilmi'nin yaptığı ve İskeçe İşçi Derneği'nin bir organı olan "Yeni Ziya" gazetesinin 5 Ocak 1926 tarihli sayısında Osman Nuri bu gazetenin sorumlu müdürülığını üstlenmiştir.

Ancak, İşçi Derneği, gazeteden destekini verdiği için, bu sayı gazetenin son nüshası olmuştur.

Bunun yerine Mehmet Hilmi, Osman Nuri, Hifzi Apturrahman ve Sabri Ali 1926 yılında "Yeni Adım" gazetesiini yayınlamışlardır. Osman Nuri "Yeni Adım"ındaki müdürüüğünün yanı sıra 1927 yılında yine Mehmet Hilmi ve öteki arkadaşlarıyla beraber "Iskeçe Türk Gençleri Yurdu"nu kurma çalışmalarına致力vermiştir.

Osman Nuri'nin bu çalışmaları önce zamanız olarak, yani 26 yaşında askere alınmasıyla engellenmek istenmiştir. Askerlik çağının ve yükümlülüğü nizamı olmadığı askeri mahkeme kararla tespit edilmesi üzerine altı ay er olarak Drama'da hizmette sonra terhis edilmiştir. Bunun üzerine, İskeçe'nin Kireççiler köyüne öğretmen olarak atanmışsa da İskeçedeki Eğitim Müfettişliği bu atamayı onbeş gün sonra iptal etmiştir.

Osman Nuri, 1929 yılında Serezli Raif Ağa Zade Mehmet Efendinin kızı Fazilet Hanımla evlenmiş ve 1930 yılı başlarında da Hifzi Apturrahman'la birlikte "İnkılap" gazetesiini yaymaya başlamıştır. Bu haftalık gazete ancak 45 sayı çıkarılabilmiştir.

Bu kez, aynı yılın ders yılı başlarında Osman Nuri'nin İskeçe'de "Çocuk yurdu" adında özel bir okul açtığını görüyoruz. Batı Trakya'da yeni Türk harfleriyle öğretim yapan ilk okul olan "Çocuk Yurdu" iki tam ders yılı faaliyetten sonra Osman Nuri'nin Batı Trakya'da öğretmenlik yapmasının yasaklanması üzerine kapatılmıştır. Bundan sonra, Osman Nuri'nin 33 yıl sürecek gazetecilik ve aralıksız 19 yıl

NOT: Osman Nuri'nin hayatı ile ilgili bilgiler Sayın Selahattin Galip'ten alınmıştır.

sürecek milletvekilliği hayatı başlamaktadır.

Osman Nuri, 16 Temmuz 1932 yılında haftalık "Trakya" gazetesiini çıkarmaya başlamıştır. Bu gazetenin 4 Ağustos 1936 tarihinde hüküm süren General Metaksas dikta yönetimi dolayısıyla önceden güvenlik makamları tarafından sansür edilip onaylandıktan sonra yayımlanmıştır. "Trakya" gazetesinin yayımı, Batı Trakya'nın önce Almanlar sonra da Bulgarlar tarafından işgal edilmesi üzerine tatil edilmiş ve "Trakya"nın sahibi ve müdürü Bulgarlar tarafından önce tutuklanmış ve sonra da sürekli denetim altında tutulmuştur. O zamana kadar daima maddi sıkıntılara içine yaşamış olan Osman Nuri, İkinci Cihan Savaşı sırasında Bulgar işgali döneminde ailesinin geçimini sağlayabilmek için İskeçe'de Hasan Kaba'nın un fabrikasında muhasip olarak çalışmıştır.

Savaşın sona ermesi üzerine, kısa bir süre İskeçe'de kurulan Halk Mahkemesi'ne Türkleri temsil eden seçilen Osman Nuri, daha sonra da İskeçe Türk Cemaati Başkanlığı görevini yürütmüştür.

İkinci Cihan Savaşı sonrasında, Yunanistan'da 31 Mart 1946 tarihinde yapılan ilk seçimlerde milletvekilliliğine seçilen Osman Nuri Fettahoğlu (Yılmaz), ondan sonra 1950, 1951, 1952, 1956, 1958, 1961 ve 1963 yıllarında yapılan toplam sekiz genel seçimde de milletvekili seçilmiş, aralıksız olarak ondokuz yıl milletvekilliği yapmıştır.

Osman Nuri'nin en büyük eseri otuz yıldan fazla yayılmayı başardığı haftalık "Trakya" gazeteleridir. "Trakya", Batı Trakya'daki olayların çok geniş anlamda bir raporu ve yarımsız kapsayan bir salnamesidir.

Ardında Emek, hizmet ve fedakarlık mahsulli ibret vesikalari bırakarak ebedi alem'e göçen Osman Nuri Fettahoğlu'na Allah'tan rahmet, geride kalanlarına da sabır diliyoruz.

Genel Başkan Tahsin Salihoglu ve Zeytinburnu Şube Başkanı Mehmet Gençoğlu (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

ZEYTİNURNU ŞUBESİ YENİ YERİNE TAŞINDI

BTS HABER MERKEZİ

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Merkezine bağlı olarak Batı Trakyalarının yoğun olarak yaşadığı Zeytinburnu'nda faaliyet gösteren Zeytinburnu Şubesi yeni yerine taşındı.

28 Haziran 1990 tarihinde düzenlenen ve açılışı Genel Başkan Tahsin Salihoglu tarafından yapılan törende Zeytinburnu Şube Başkanı Mehmet Gençoğlu bir konuşma yaparak yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen hemşehrilerle ve Genel Merkeze teşekkür etti.

Genel Başkan Tahsin Salihoglu da yaptığı konuşmada birlik beraberlik anlayışını devam ettiren Batı Trakyaların aşamayacağı engel, halledemeyeceği problem yoktur dedi. Şubenin yeni yerine taşınmasında emeği ve katkıları bulunan herkese teşekkür eden Tahsin Salihoglu "Batı Trakya Türklerini bölmeye yönelik her türlü faaliyetlerde hemşehrilerimizin dikkatli olması gerekmektedir. Kendi menfaatlerini ön plana bulunduranlar hıyanetten de öte davaya zarar vermektedir" dedi.

Yapılan ikramdan sonra Bakırköy Şube Başkanı Necati Gamsızoğlu'nun kardeşi Şubenin harcamaların çöküğünü gözünden bulundurarak teberruda bulunması diğer üye ve hemşehrileri de harekete geçirdi. Yapılan teberruların mali yönden şubeye güç kattığı belirtildi.

Zeytinburnu Şubesi'nin yeni mekanın uygun olması üyelere lokal görevini de yerine getireceği Şube yetkililerince bildirildi.

Resim 1: Osmanlı Yönetimi'nde Kavala (XIX. Yüzyıl sonları) (FOTOĞRAF: IRCICA)

KAVALADA TÜRK MİMARI ESERLERİ

M.Türkoğlu

Kavala, I. Sultan Murad döneminde Osmanlı ülkesine katılmıştı. Şehir ilk defa 1373/74 yıllarında Bizanslılardan alınmış, daha sonra Cenevizlerin istilasına uğramıştı. Yıldırım Bayezid tarafından geri alının Kavala, artık kesin olarak Osmanlı idaresinde kaldı. Kanuni Sultan Süleyman, Rodos seferine çıkmadan önce, bu şehri tâkim etmiş ve günümüzde hala izleri bulunan su kemelerini onarmış; vezir İbrahim Paşa da burada bir cami, bir hamam, bir sebil, bir mescit, üç zaviye gibi hayır müesseseleri inşa etirmiştir. Kavala'nın gelmesinde ve İslamaşmasında büyük rolü olan İbrahim Paşa, (bir Rum balıkçısının oğlu) sarayda

yetişmiş, Kanuni Süleyman'ın baş vezirlerinden olmuştu. Kendisi başlangıçta "Makbul" sonraları ise "Maktul" olmuş; yanı padişahın huşına uğrayarak idam edilmiştir.

Şanlıecdadımızın her gittiği yerde olduğu gibi, burası da baştan başa Osmanlı-Türk mimarisile süslenmişti. Sonraları şehir Selanik vilayetine bağlı bir kaza merkezi olmakla beraber, şıratle imar edildiği ve hızla geliştiği anlaşıyor. (Resim:1)

XVII. yüzyılda burasını gezip goren Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde verdiği şu rakamlara bir göz atmak bunu ispatla yeter: "... Şehirde altı cami, üç tekke, dört medrese, eskiz ilmekte,

bir havra, bir imaret, bir sebil ve bir kervansaray..." Bütün bunlar XVII. yüzyılda varken daha sonraları bu rakamların zamanla artışı göstermesi elbette kuşkusuzdur. (Resim:2)

Camilerden en ünlüsü, Evliyamızın da dediği gibi, İbrahim Paşa Camii idi. Günümüzde hala kilise olarak ayakta duran bu yapı, XVI. yüzyılın güzel yapılarından bir tanesidir. (Resim:3) Dörtgen şekilde yapılan bu cami, bir ana kubbe ile köşe kılıçlı kubbeler hep kurşun örtülüdür. Son cemaat yeri mermer sütunlar üzerinde, anlaşıldığına göre bu kısım beş küçük kubbeden oluşmaktadır, ancak kiliseye çevrildikten sonra bu kısım daha fazla daraltılmış durumda. Tabii bu küçük kubbeler yıkılmış ve üstü düz bir çatı ile örtülmüştür. Çevresindeki medrese ve külliphaneden bir iz kalmamıştır. Ana kubbenin altında stilüshattiyle ayet-elküsi yazılı olduğunun belirtileri hala belli olmaktadır. Bundan başka içinde güzel hat örnekleri, mihrabı, minberi mermer olup başlı başına birer eseridir. Görkemli bir minareyle muazzam bir görüntüüsü vardı. Kiliseye çevrildikten sonra mihrab, minber kaldırılmış ve minaresi yıkılmıştır. Evliyamız, bu değerliecdadı yadigarı yapıyı tatlı tatlı överken kendi ifadesiyle söyle anlatıyor: "... Cümleden mükemmel ve mazmur, cemaati bol, cami cümlü kubabları kurşun ile mestur, mevzun ve müssanna bir minaresi vardır. Hasılı İbrahim Paşa Camii, bir vacip-üsseyr, rişen, miferreh, müzeyyen bir cami. Pür nûrdur ki, vasfında lisân kasır ve medhinde kalemler kasırdır..." (Resim:4)

Kibîye doğru giriş kapısı üzerinde Arapça olarak kitabesi söyleydi:

- ۱ - قد امر ببناء هذه المخابط الشرفية لاربعين عاشرا
- ۲ - ووزر الاعظم للحقوق العظام السلطان
- ۳ - ملوك من الملوك سليم بن السلطان مبارك خادم
- ۴ - حمل اذن ملكه وابد سلطنه ان يوجه الى
- ۵ - افر صدره آصف الاسلام وشتر العاديين
- ۶ - قال القوي في الاربعين مساجع الاربادار الصالحة
- ۷ - ۱۹۲۲ م / ۱۴۴۲ هـ

Resim 2: Günüümüzde Kavala. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

Resim 4: Kavala'da İbrahim Paşa Camii Yandar görünüşü (Kiliseye çevrildikten sonra) (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

*1-Kad emere bi bina-i hazel cami-
üsgerif İbrahim Başa,*

*2-Vezir'ül-Azam il Hakani'l-muaz-
zam essultan,*

*3-Süleyman bin essultan Selim bin
essultan Bayezid Han,*

*4-Lahhedallahü mülkehü ve ebbede-
sultanatahu ila yevmüddin.*

*5-Etemme imaretehu asifü'l-Islam
nayrul abidin.*

*6-Kale elmerrih fi tarhihi "Ca-
miü'l-ebrar darü's-salihin."*

Sene: 942/1536

Resim 3: Kavala'da İbrahim Paşa Camii (iki
kiliseye çevrildiği yıllarda.) (FOTOĞRAF:
BTS ARŞİVİ)

1923 Lozan Antlaşmasıyla şehirdeki Türk halkı zorunlu mübadeleye tabi tutulmuş ve bu muhteşem yapı Yunanlılar tarafından kiliseye çevrilerek (Ayiyoos Nikolaos) adını almıştır.

Yukarıda amaltamaya çalıştığımız ünlü İbrahim Paşa Camiiندen başka, Kavala'da Kadi Ahmet Camii, Tekke Camii ikinci sırayı aldıları. Kadi Ahmet Camii'nden bugün hiç bir iz kalmamıştır! Tekke Camii, Balkan Savaşı günlerinde büyük hasar görmüş ve Bulgarlar tarafından minaresi tizerine, hem de bunca Müslüman Türkün gözleri önünde minaresinin kulah kısmı yıkılarak bir haç dikilmiştir! (Resim:6) Anlaşıldığına göre bu cami de, kurşun kaplı bir ana kubbe ile etrafını süsleyen küçük kubbelerden oluşmaktadır. Çevresinde oturma

odalarıyla bir medrese, harap bir halde hala dumaktadır. Son ceaat yeri tahrip edilmiş; günümüzde ev olarak kullanılmakta, içinde bir aile oturmaktadır. (Resim:7) Bu cami, şehrin kaleşine doğru çıkan yoluñ üzerindedir. Liman tarafından asla görülmmez.

Bugün hiç bir iz kalmayan Kadi Ahmet Camii, İbrahim Asafî Bey Çeşemis, Kemeraltı mevkiinde Hacı Ali Paşa Medresesi, Topuzzade Medresesi... gibi yapılar yok edilmişlerdir. Alaca Camii, Bey Camii, Softa Camii

Resim 5: Kavala'da İbrahim Paşa Camii'nin genel görüntüsü (Kili-
seye çevrildikten sonra) Çan kulesinin minare kaidesi üzerine
oturtulduğu belli olmaktadır. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

Resim 6: Kavala'da 1912 Balkan Savaşı esnasında Tekke Camii minaresine çakılan haçı (FOTOĞRAF: IRCICA)

önemli dini yapıları.

Evlıya Çelebi, XVII. yüzyılda Kavala'yı şöyle anlatır:

"Kavala Kaptan Paşa'nın kakımıyette id. Paşanın hası 240 bin akçe id. 12 zemmeti, 235 timarı vardi. Ayrıca

otururdu. Öndeki kaya üzerinde bir kat bölmeye hisar vardi. Buna orta hisar denirdi. Hisarın kuzeye ve günde bakan iki kapısı vardi. Ortahisarda 200 ev yer almaktaydı..."

Kale Kanuni Sultan Süleyman dev-

atabeyi ve çeribaşı bulunurdu. Yedi işçesi vardi. İlçeler yılda dokuz bir kuruş Paşa, ikibin kuruş kadiya verirlerdi. Sipahiler, yeniçeri serdarı, topçu ve cebecibaşı, oda kapı kulları da bulunurdu. Şehir kethüdası emini, haraç emini, liman kapudanı ve mütevelli ağası da şehri ileri gelenlerindendi. Kalesi, Akdeniz'in kıyısında yalçın bir kayanın üzerindeydi. İç kalenin çevresi 3 bin adımdı. İç kalede dizdar (kale muhafizi)

rinde onarılmıştır.

Daima gelişen Kavala, 1523 M. tarihinden sonra daha da gelişmiş, şehir Türk yapılarıyla baştan başa sönülmüştü. Şehirde Türkler, üstün bir coğuluğu oluştururdu. Şemseddin Sami'nin Kamusu'l-Alam'ında "Kavala kazası, 25 köyü içine alan 15097 ahalisi varsa ki, bunlardan 12075'i müslüman, 1700 Rum, 1075 Çingene, 212 Yahudi ve 35'i Ermenidir" diye kaydetmektedir.

Ünlü gezginimiz Evliya Çelebi de Kavala'da Türk mahallelerini sayarken: [...] Amma en meşhurları: Şemsit Mahallesi, Kemeraltı Mahallesi, İskelé Mahallesi...) diye söz etmektedir.

Kavala, özellikle bulunduğuümüz yüzyılda Misir'in ilk hidivî Mehmed Ali Paşa'nın yaşadığı şehir olarak tanınır. Kendisi burada Mühendishane-i Hayriye adlı ilk ve orta dereceli bir okul ve ayrıca Medrese-i Hayriye adlı bir medrese yaptırmış ve bunların giiderlerini karşımak için vakıflar kurmuştur. Medrese-i Hayriye'de her yıl, beş yüzlü aşık öğrencisi, yirmi kadar müderrisi (hocası) bulunmaktadır. Doğu makedonya ve Trakya'nın her köşesinden buraya talebe gelir, yurdularında barınır, ilim tahsil edelerdi. Vakıfları çok zengindi. Talebeye hir bayramda elbiseler verilir, başarılı olanlara ikramiyeler dağıtılrı. Taşoz

Resim 7: Kavala'da Tekke Camii'nin butluklu harap durumu. (Mesken olarak kullanılmaktadır. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

Resim 8: Kavala'da Mehmet Ali Paşa'nın heykeli. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

Resim 9: XIX. yüzyılın tipik Türk evlerinden. Kavala'da Mehmet Ali Paşa'nın doğduğu ve günümüzde müze olarak kullanılan evi. (FOTOĞRAF: BTS ARŞ/VI)

Resim 11: Kavala'da Mühendishane-i Hayriye Mektebinin Kitabesi (FOTOĞRAF: BTS ARŞ/VI)

Resim 10: XVI. yüzyılın nefis Türk eserlerinden; Kavala'da imaret bitişliğinde bir kütüphane (FOTOĞRAF: BTS ARŞ/VI)

Adasındaki gelirlerin bir çoğu bu adı geçen iki medreseye bağlanmıştır.

Bu yüz yılın ikinci yarısında Kavala, ünlü Trakya ve Makedonya tüünlüğünün yetişme alanına ihrac iskelesi olarak önem kazandı. Mehmet Ali Paşa'nın doğduğu ev şimdi burada bir müze olarak sullanılmaktır ve XIX. yüzyılın tipik Türk evlerini bize anımsatmaktadır. (Resim:8) Bu heykelin, Misir Kralı Fuad zamanında ve onun emriyle yapıldığı söylenir. Buna karşılık İskenderiyede Rum cemaati da şehrin Mensiye Meydanı'na benzeri bir heykel dikmişlerdir.

Rıhtının karşısındaki yamaçta uzanan külliye ise, Mehmet Ali Paşa'nın yaptırdığı eser olup, XIX. yüzyıl Os-

Resim 12: Türk sanat tarihinin güzel örneklerinden, Kavala'da Mehmet Ali Paşa'nın annesine ait bir türbe (Bu türbe 1958'den sonra yok edilmiştir). (FOTOĞRAF: BTS ARŞ/VI)

Resim 13: Kavala'da müze olarak kullanılan Mehmet Ali Paşa'nın evinin içinde göze çarpan üç resim: Sağdan Kral Fuad, Mehmet Ali Paşa ve Kral Faruk. (FOTOĞRAF: BTS ARŞ/VI)

manlı Türk mimarisinin özelliklerini taşır. İmarete bitişik bir kütüphane (Resim:10), Mühendishane-i Hayriye kitabı (Resim:11) göze çarpar. Ayrıca şehrin meydanında (o zaman Fuad Meydanı) Mehmet Ali Paşa'nın annesine ait bakırı, gayet zarif bir türbe vardır

ki, bu türbe 1952'lerden sonra, MEYDANI GENİŞLETME bahanesiyle kaldırılmış, yok edilivermiştir! (Resim:12) (resim:13)

Faydalananlar Kaynaklar

- 1-Evliya Çelebi Seyahatnamesi C.8, s.123,124
- 2-Kamus'u'l-Alam, Kavala maddesi
- 3-Yunanistan'da Türk Mimari Eserleri, Dr. Kemavi Eyice, TÜRKİYAT MECMUAASI, sayı:11 ve 12
- 4-Osmanlı Şehirleri, Pars Tuğlaci, Milliyet Yayınları,s.362

Batı Trakya Türk Şiirinde ATATÜRK

Feyyaz Sağlam

Bes asır gibi uzun bir süre Osmanlı İmparatorluğu'nun hakimiyetinde kalan Balkanlarda bugün iki milyonun üzerinde Türk yaşamaktadır. Balkan Türkleri'nin kültürlerinden de bazı etkilerin görülmeye rağmen; genelde Türklerin bütün canlılığıyla yaşadığı görülmektedir... Türk kültürünün halen Balkanlarda yaşatılan izleri arasında günümüzde dikkati en fazla çeken konuların birisi de "Atatürk"le ilgili edebi faaliyetler olmaktadır. Bir Balkan şehri olan Selanik'te doğan ve çağımızda yetişen en büyük Türk kabul edilen Atatürk'ün doğal olarak; gerek Balkanlarda yaşayan Türklerin, gerekse öteki Balkan milletlerinin anonim Halk Edebiyatı metinlerine kadar kendisini hissettiğeni¹ bu etki zamanla diğer edebi türünler ve bilimsel araştırmalarla ilgi çekici bir yoğunluğa ulaşmıştır. Bütün bu bilinen gerçeklere rağmen, Yunanistan ve bu ülkede yaşayan Türkler açısından bu konunun yeterince ele alındığı, incelendiği maalesef söylenemez. Özellikle Batı Trakya'da bu konuda, bir araştırmmanın yapılması da vurgulanmıştır.²

Bilindiği gibi bugünkü Yunanistan sanıları içerisinde yer alan Batı Trakya'da 14. yüzyıldan bu yana Türkler yaşamaktadır. asırlarca bizimle kader birliği eden Lozan'dan sonra bir parçamız olarak Yunan vatandaşlığı statüsünde bu ülkede bırakılan Batı Trakya Türkleri'nin bugünkü sayıları 150.00'i bulmaktadır... Bu Türk toplumunun kültürel kimliğini oluşturan başlıca unsurlardan olan edebiyatı incelediğinde, Atatürk, konusunun en fazla ve orijinal olarak işlenildiği görülmektedir....

Batı Trakya Türk Şiiri'nde Atatürk

Yaklaşık yetmiş yıllık bir geçmişe sahip Batı Trakya Türk Edebiyatı'nda da en yaygın olana edebi tür "şiri"dir. Lozan'dan sonra Yunan vatandaşlığı, konusundaki Batı Trakya Türk şairleri'nin çok sayıda Atatürk şiirine ek olarak; -Atatürk konulu siyasi makaleler bir tarafa bırakılırsa mensur şiir, deneme, makale (edebi), masal gibi türlerde de ürütülerine rastlanmaktadır... Bu noktada belirtilemesi gereken iki husus:

"...

*Işte o kara günde çıktı Mustafa Kemal'ım,
Dünyaya bir kez daha öğretti Türk kim"*

mışralarının yer aldığı Alırız Saracoğlu'nun "Dünüm" şiirinde olduğu gibi, bağımsız Atatürk konulu şirlerin yanı sıra başka konulardaki şirlerde de Atatürk'ten sık sık bahsedilmesi ve zaman zaman Batı Trakya Türk dergi ve gazete tarihinde Türkîyeli bazı şirlerin şiirlerine de yer verilmesi olmaktadır.³ Bu ön bilgilerden sonra şimdi Batı Trakya Türk Şiiri'nde Atatürk için yazılan şirlerden bir bölümünü temlerine göre tasnif edip, değerlendirmeye çalışalım.

1. Atatürk ve Rumelilik:

Batı Trakya'da Atatürk için yazılan şirler panoramik bir yaklaşımla ele alındığında, dikkati çeken ilk nokta bu şirlerde "Rumelilik" ruhunun işlenmesidir... Ki bu özellik diğer bir yandan bu şirlerin en ilginç ve orijinal yönünün de göstermektedir... Esasen bütün Batı Trakya Türkleri ve özellikle Batı Trakya Türk şair ve yazarları, Atatürk'ün de kendileri gibi bir Rumeli Türk'ü olduğunu, bugün Yunanistan sınırları içerisinde kalan Selanik'te doğmuş olmasını bir övünç kaynağı kabul etmektedirler... Batı Trakya Basını'nda yer alan şu cümleler bu yaklaşımı göstermektedir: "... Atatürk doğma-büyüme Balkanlıdır-Makedonyalıdır, bir Konyalıya, bir Bursalıya göre daha çok bizim hemşerimizdir. En az onlar kadar sahip çıkılmamız hakkımızdır..." Nitekim şirlerde de bu ayrıntıya geniş olarak yer verilmektedir. Alırız Saracoğlu'nun "Biz Rumeli Türkleri" adlı şirinden bir dörtlük söyle:

*"...
Bizim içimizden çıktı Mustafa Kemaller dün
Ne müslü bize! Hemşerisiyiz Atatürk'ün
Mustafa Kemal Paşa kattı ünümüze ün
Biz milli suuru üstün Rumeli Türkleri"*

Hüseyin Alibabaoğlu ise Atatürk adlı şiirine Rumeli Türk ağızıyla başlar:

"Ha Selanik, de Selanik

İNCELEME - ARAŞTIRMA

Sular içtim buz bulanık"

Atatürk'ün çok sevdigi şini bildigimiz "Rumeli Türküler" de bu noktada ele alınmaktadır. İşte Rahmi Ali'nin "Mustafa Kemal'i Anmak" adlı şiirinden bir bölüm:

"...
*Rumeli Türküleri söylenilir sevdigin
Vardar Ovası, belki de andur...."*

ve yine Aliriza Saracoğlu'nun "Atamızın Silasına Vardık" şiirinde yer alan;

"...
*Vardar Ovası' gençlerin tekrar ettiği türkü,
Tümü kanında hissediyordu Atatürk'ü..."*

mışraları Rumelilik duygusunun en yoğun olarak ele alındığı kimi şiirlerdir. Bu duyguya ilişkin vereceğimiz diğer bir örnek Rahmi Ali'nin "10 Kasım Yaprakları" adlı mensur şiirinden bir bölüm olmaktadır:

"... Ah, o unutsuz yıllar. Rumeli göçleri başlamış Vardin'den. Ay ışığı vurur suçsuz ölülerin alyanlarına. Hava inadına buz keser. Gazi Osman Paşa al bir ata binmiş. Neler düşündüğü bilinmez..."

2. Atatürk ve Batı Trakyahlık:

Bölgede Atatürk ile ilgili şiirlerde dikkati çeken ikinci husus, "Rumelilik" duygusunun daha somut ve uç hali olan "Batı Trakyahlık" hassasiyetiyle yazılan şiirlerdeki yaklaşım olmaktadır... Atatürk'e sahiplenmenin yalnız ama içten bir ifadeyle dile getirildiği bu şiirlere örnek vermek gerekirse, "Mustafa Kemal Paşa" adlı şiirinde;

*"1881 yılında Selanik kentinde doğdu
Mustafa adında asıl bir Türk çocuğu"*

diyen Aliriza Saracoğlu'ndan başka; Mustafa Tahsin'in "Batı Trakya'da Atatürk" adlı şiirini ele alabiliriz:

*"Bir taraftı sayılırız
En büyük övünç benim için
....."*

Her yıl 10 Kasım'da Selanik'te Atatürk'ün evinde anma törenleri düzenleyen Batı Trakya Türkleri için; bu evin ve törenlerin manevi bir anlamda söz konusu olmuştur. Nitekim, Atatürk'ün Selanik'te doğduğu evin bir benzerinin Ankara'da da yapılması kararı alındığında Batı Trakya'ya

Türkiye'nin ilgisinin azalabilecegi gibi bir endişe de gündeme getirilmiştir... Gerçekten de Batı Trakya'da Atatürk'le ilgili yegane hatırı olan Selanik'teki ev bu Türk toplum için belki de en kırsal değer korumundadır... İşte Mustafa Tahsin'in bu durumu da belgeleyen kısa bir şiiri:

Ölüm Yıldönümü

*Yine Sen'i anmaktayız,
Batı Trakya'da
Ve Selanik'te evinde.*

*Üç katlı,
Penbe boyalı ev;
Yanardı Sen'in içinde!*

*Yine Sen'i anmaktayız,
Burada ve Selanik'teki zvinde;
Dolu, dopdolusun içimde!*

*Atam, işte yine seni anmaktayız,
Selanik'teki evinde ve de burada;
Düşler akta, düşler karada.*

Batı Trakyahlık ve Atatürk ilişkisi üzerine yazılmış diğer şiirlere de kısaca değinmek gerekirse, Aliriza Saracoğlu'nun Gümülcine'de Akın gazetesinde, "Batı Trakya Tırılığının Ata'ya" ithafıyla başlayan "Atam" adlı oldukça uzun şiiri üzerinde durmak gereklidir.⁶ Bu şiirde Batı Trakya Türkleri'nin kişiliğinde Dış Türklerin Türkiye Cumhuriyeti'ne bakışları verilmek istenir:

"...
*Türk'ün kutlu gânesi doğacak Ata'm! Doğacak
Türkiye'yı, Türkleri aydınlığa boğacak
Türkiye çok gelisecek
Türkiye güzelleşecék
Türkiye zenginleşecek
Türkiye yükselecek
Her Türk; Türkülüğü ile iftihâr edecek
Tanrı bu yüce ulusu bahtiyar edecek
Ta sonsuzda dek
Türkiye Cumhuriyeti, varlığını sürdürdürecek
Sürdürecek Ata'm...."*

Aynı şairin bir başka şiirinde Batı Trakya Türkleri'nin Atatürk'e olan bağlılıklarını şöyle dile getirilmektedir:

İNCELEME - ARAŞTIRMA

*Milli kültür sunulan yer
Aşlanır Kemalizm...*

gibi örnekler görülmektedir.

Hüseyin Alibabaoğlu'nun Öğretmen dergisinde yayınlanan "Mustafa'nın Masalı" adlı çok ilginç ve orjinal masaldan da bu bölümde bahsetmek uygun olacaktır.⁶ Çocuklara hitap eden nazım-nesir karışımı bu masalın son paragrafi şu cümlelerden oluşmaktadır: "... Böylece büyülü Mustafa, Sürmeden hiç safra boy saldı. Delikanlıkların arasına daldı. Bir de Kemal eklenince adına, çıktı ön safra. Bu ne biçim kafa diye şaşıracak hocası. Okudu okudu. Devrin büyüklerinin yanını dokudu. Genç bir subay oldu. Zamanla tarihin sayfaları onu adıyla doldu..."

5. Atatürk ve İslam Dini:

Batı Trakya'da yazılan Atatürk konulu şiirlerde ele alınan son tema, İslamiyet'le ilgili olmaktadır. Özellikle Alırızı Saracoğlu'nun şiirlerinde Atatürk-İslamîyet-Batı Trakya Türkleri ilişkileri yorumlanmaktadır:

*Bilir ki Ata'sının dine çok saygısı var
Laiklige, din düşmanlığı diyen nasıl çıkar?*

*Bakin hacımız hocamız Mustafa Kemal diyor
Yüzümüz bin kişi ebedi şefi seviyor.*

*Halkı işrad eden vaizler Ata'mın huzurunda
Bu 10 Kasım gününde işte saygı duruşunda...*

Selanik'te Atatürk'ün doğduğu evde yazmış olduğu "Atamızın Silasına Vardık" şiirinde de şair benzer ifadelerle başvurur:

*- Atamızın evinde sonsuz bir mutluluk duyduk
Odalarında asılı kutsal ayetleri okuduk
Ata'mın evinde tarihi Kur'an'ını gördük
Her köşesine Kur'an sesi sinmiş mekanını gördük.*

Zaman zaman değişik değerlendirmelerin yapıldığı "Laiklik" ilkesinin Batı Trakya'da doğru yorumlanması için şiir türü dışında da çalışmaları bulunan Alırızı Saracoğlu'nun özellikle "Atatürk ve Laiklik İkisi" adlı makalesini bu noktada hatırlamak gerekiyor.⁷ Bu alt bölüm yine aynı şairin "Allah Atatürk'ü Güçlü Yaratmış" adlı şiirinin son iki bırsasıyla bitirelim:

*O, Türklerin içinde en güçlü Türktür,
Allah'ın Türk ulusuna en büyük lütfü Atatürk'tür...*

Sonuç

Altı asır bulan bir süre Osmanlı İmparatorluğu hakimiyetinde kalan Balkanlarda, büyük bir Türk nüfusu yaşamış ve hala da yaşamaktadır.... Bu asırın başında yaşanan çeşitli gelişmelerle birlikte büyük Atatürk'ün de doğup, büyümüş yetiştiği Balkanların çoğu bölümünü bugünkü sınırlarımız dışında kaldı. Bulgaristan, Yugoslavya, Romanya ve Yunanistan'da halen yaşamakta olan soydaşlarımız değişik siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel baskılara rağmen Türklerini korumaktadırlar... Ülkemiz dışında -özellikle Balkanlarda- yaşayan Türklerin Atatürk'e aynı bir bağlılıklar, düşünceleri vardır. Balkanlardan yetişmiş, en büyük Türk Atatürk bu ülkelerde yaşayan soydaşlarımızın da en önemli manevi gücü olmaktadır... "Yugoslavya Türk Şiri'nde Atatürk" adlı güdestede, bu ülkeydeki Türk şairlerini Atatürk sevgisini gösteren şiirlerle dolu oluşu yanında; Balkanlarda Türklerle birlikte yaşayan Sırp-Hırvat-Arnavut gibi milletlerin de Atatürk'e saygılarını gösterir metinleri de kapsamaktadır.⁸ Bilinen nedenlerle sanrı bilgiler tesbit edilebilinen Bulgaristan Türkleri açısından, bu ülkeydeki Türklerin Atatürk sevgisini Mehmet Behçet Perim adlı şairin kişiliğinde "Mustafa Kemal Paşa" adlı şirle gösterebilir.⁹ Prof.Dr. Mihail Gusoğlu ve Mustafa Ali Mehmet'in bazı çalışmalarında bizlere Romanya Türkleri'nin Atatürk'e olan sevgilerini bağımlıklarını belgelemektedir...¹⁰

Bu çalışmanın esas konusu Batı Trakya Türklerine gelince; yukarıda sunulan edebi değerlendirmeler dışında şunlar belirtilebilir: Verilen metinlerde de anlaşılabileceği gibi; genelde dış Türkler, özellikle Balkan Türkleri içerisinde Atatürk konusunda en hassas Türk toplumu kanumuzca Yunanistan'da yaşayan Batı Trakya Türkleri olmaktadır.... Bu hassasiyetin başlıca nedenleri arasında, Selanik şehrinin bu ülkede olması, Atatürk'ün evinin özenle muhafaza edilmesinden çok; Atatürk'ün Batı Trakya Türkleri için söyledişi sözleri etkili olmaktadır: "... batı Trakya için, başvurulacak birinci çare, Batı Trakya'da ezici çoğulugu teşkil eden kardeşlerimizin milli teşkilatlarını geliştirip Wilson prensiplerine dayanarak haklarını istemeleri ve ilk adım olarak istiklal veya mühtarıyetlerini kazanmaya çalışmalıdırlar." Nitekim, Gümülcine'de yayınlanan Yuvamız dergisinin Atatürk Özel Sayısında yer alan şu görtüler dikkati çekmektedir: "... Atatürk sayesinde Batı Trakya Türk Toplumu, Dış Türkler arasında, varlığı uluslararası antlaşmaya garanti altına alınan tek Türk toplumu haline gelmiş-

ESKİ HARFLERLE SELANİK'TE BASILMIŞ TÜRKÇE ESERLER BİBLİYOGRAFYA DENEMESİ

Halit Eren

GİRİŞ

Batıda ilk matbaa Alman Johan Gutenberg (1394-1469) tarafından kurulmuştur. 1440-1444 yıllarında deneylerin geliştirilmesi sonucu olarak 1457 yılı başlarında incil (Kitab-i Mukaddes), 14.8.1458 tarihinde ise Mezamir latince olarak basılmıştır.¹

Arap harfleriyle ilk kitabı 12 Eylül 1514 tarihinde İtalya'nın Fano kasabasında basılmıştır. 1516'da yine biri Arapça olmak üzere dört dilde Mezamir basılmıştır.² Daha sonra 1593'te Roma'da İbnü Sina'nın "el-Kanun fi't-tib" isimli eseri basılmış ve bunu diğerleri izlemiştir. 1640'ta Venedik'te ilk "Kur'an" basılmıştır.³

Batıda basılan ilk Arapça ve Türkçe kitaplar hristiyanlar ve

misyonerler için basılmıştı idi. Bunlarda Türkçe ile ilgili olanlarının ilki; 1612'de Leipzig'de basılan Hieronymus Megiser'in "Institutionum linguae Turcicue libri quatuor" (Dört bölümde Türk Dilinin Esasları) adlı eseridir. Daha sonra, 1620, 1630, 1643, 1645, 1667, 1670, 1672, 1680 ve 1695'lerde çeşitli Türkçe gramer ve sözlükler basılmıştır.⁴

Osmalı devlet topraklarında ilk matbaa, İspanya'dan gelen Yahudilerin 1422'de yanlarında getirdikleri ve 1493'te İstanbul'da açıkları matbaadır.⁵ Bazı kaynaklar İstanbul'da ilk kitabı 1488'de basıldığını zikretmektedir.⁶ Türkiye'de Türkçe basılan ilk kitabı ise, Grek harfleri ve Karamanlı Türkçesi ile 1584'te basılmıştır.⁷

tir...¹¹

Batı Trakyalı şairlerin-yazarların Atatürk'e bağlılıklarını ve bu konudaki hassasiyetleri daha da ileri bir noktadaydı. Rahmi Ali'nin "Ne Yüzle Anarlar Seni", Mustafa Tahsin'in "Seni Doğru Yorumlayabilmek" gibi şirleri bu konuda yanlış yorumlara bile tahammül edemeyen bir toplumun Atatürk'e karşı içten sevgisini belgelemektedir.... Yunan toplumunun Türkler konusunda bilinen tutumuna rağmen, son yıllarda bu ülkede de Atatürk'ün büyülüüğünü kabullenmiş olan eserlerin ortaya çıktığı görülmektedir.¹² Özellikle Yugoslavya'da yaşayan Türk şairlerinde Tito gibi ülke büyüğüyle Atatürk'ün birlikte ele alındığını görmemize rağmen, Batı Trakya Türk şairlerinde böyle bir yaklaşım görülmez... Bu durumun nedenleri başta Batı Trakyalı Türk şairlerin katıksız Atatürk sevgisi ve Yunanların Batı Trakya Türkleri'ne Lozan'dan beri uyguladıkları sistemli şovolist baskılardır... Batı Trakya Türk şairlerinin Atatürk hakkında yazdıkları şirleri değerlendirmeye çalıştığımız bu inceleme de göstermektedir ki; Atatürk sadece Türkiye Türkleri'nin değil, Batı Trakya Türk toplumunun da onurla dahil olduğu dünya Türüğünün en büyük ortak değeridir...

DİPNOTLAR

- 1.HAPITZ Niyetullah, "Atatürk İçin Söylenen Bir Anavut halk Destanı", *Türk Kültürü*, S: 259, Kasım 1984, s.684-685-686-687
- 2.SAĞLAM Feyaz, "Yunanistan (Batı Trakya) Türkleri Edebiyatı", *Yeni Kubis*, Mayıs 1989, S.8, s.14, Lefkoşa, KKTC.
- 3.ZAZINLIK POSTASI, (176-331. sayılarından Fazıl Hüsnü Dağlano ve Şinasi Özdenoğlu'ndan Atatürk: Şiirleri yayımlanmıştır), Gümülcine, Yunanistan.
- 4.SARAÇOĞLU Alinza, "Atam" (Şir), *Akın*, 10 Kasım 1985, S.867, Gümülcine, Yunanistan.
- 5.ALİ Rahmi "Atatürkçülük", *Yuvamız*, (Atatürk Özel Sayısı), Kasım 1988, S.27, s.8, Gümülcine, Yunanistan.
- 6.ALİBABAOĞLU Hüseyin, "Mustafamın Masası", *Öğretmen*, Kasım 1977, S.37, s.22, Gümülcine, Yunanistan.
- 7.SARAÇOĞLU Alinza, "Atatürk ve Laiklik İlkesi", *Yuvamız*, Kasım 1988, S.27, s.14-15, Gümülcine, Yunanistan
- 8.HAFIZ Niyetullah, "Yugoslavya Türk Şirinde Atatürk", F.A.K. yayınları, 1983 Ankara
- 9.ÇAVUŞ Mehmet, (Haz.), "Yirmiinci Yüzyılda Bulgaristan'da Türk Şiri Antolojisi".
- 10.TÜRK KÜLTÜRÜ, 235-247, vd. sayilar.
- 11.YUVAMIZ, Kasım 1988, S.27, s.1, Gümülcine, Yunanistan
- 12.SOTIRIU Dido, Matomena Hornata, (Belden Selam Style Anatolian), Alın Yayıncılık, 3. Baskı, 1986, İstanbul, (Çev: Atilla Tokat).

- nik, Asır Matbaası 1326 (1910).
- Ahmed: **Sultan Reşadın Selanik'e sehayatinde okunan hutbe**, Selanik, Asır Matbaası 1329 (1911).
- Ali: **Kitabü'l-vesaya**, Selanik 1325 (1909), 120 s.
- Ali Galib Kavalalı: **Nadire**, Selanik, Osmanlı Asır Matbaası 1317 (1899), 58 s.
- Ali Haydar: **İşşad**, 5. Baskı, Selanik, Vilayet Matbaası 1307 (1890), 84 s.
- Ali Kemal (Elbir): **Hukuk-i Ticaret-i Berriye**, Selanik 1325 (1909), 320 s.
- Ali Kemal (Elbir): **Komisyonculuk, emanetcilik, kiraçılık mebahis-i hukuk-i ticaretten**, Selanik, Rumeli Matbaası 1328/1330 (1912), 146 s.
- Ali Kemal (Elbir): **Usul-i cezaiye şerhi**, Selanik 1325 (1909), 553 s.
- Arslan-Refik: **Vazife defteri 1. Kısım**, Selanik, Asır Matbaası 1324 (1098), 56 s.
- Ayşe Zekiye: **Bir pederin hatalı**, Selanik, Asır Matbaası 1325 (1909), 90 s.
- Baron Von Der Goltz: **Müstakil keşifkolları**, Tercüme: Ali Besim, Selanik, Osmanlı Asır Matbaası 1316 /1898), 126s.
- (1310 Sene-i hicriyesine mahsus Selanik Vilayeti salnamesidir) 1310 hicri senesi (1892) def'a 11, Selanik, Hamidiye mekteb-i sanayii Matbaası (1310/1892), 211+1+12s.
- (1311 Sene-i hicriyesine mahsus Selanik Vilayeti salnamesi) 1311 hicri Senesi (1893) def'a 12, Selanik, Hamidiye mektebi-i sanayii Matbaası (1311/1893), 534 s.
- (1312 Sene-i hicriyesine mahsus Selanik Vilayeti salnamesi) 1312 hicri senesi (1894) def'a 13, Selanik, Hamidiye mekteb-i sanayii Matbaası (1312/1894), 568 s.
- (1313 Sene-i hicriyesine mahsus Selanik Vilayeti salnamesi) 1313 hicri senesi (1895) def'a 14, Selanik, Hamidiye mekteb-i sanayii Matbaası (1313/1895), 489 s.
- (1315 Sene-i hicriyesine mahsus Selanik Vilayeti salnamesi) 1315 hicri senesi (1897) def'a 15, Selanik, Hamidiye mekteb-i sanayii Matbaası (1315/1897), 610 s.
- (1318 Sene-i hicriyesine mahsus Selanik Vilayeti salnamesi) 1318 hicri senesi (1900) def'a 16, Selanik, Hamidiye mekteb-i sanayii Matbaası (1318/1900), 608 s.
- (1325 Sene-i hicriyesine mahsus Selanik Vilayeti salnamesi) 1325 hicri senesi (1907) def'a 20, Selanik, Hamidiye mekteb-i sanayii Matbaası (1325/1907), 7+716 s.
- 1328-1912 Senesinde Lozan'da ictima eden (Türk talebe) kongre müzakerat ve mukarreratı, Selanik, Rumeli Matbaası (1912), 73 s.
- Cemal(eddin): **Kitabü's-şirke**, Selanik 1325 (1909), 352s.
- Cemal: **Sakk-i hukuk dersi**, Selanik 1326/1327 (1910), 176s.
- Cemaleddin: **Kitabü'd-da'va**, Selanik 1326/1327 (1910), 176 s.
- Cemaleddin: **Kitabü'l-beyyinat ve't-tahlib**, Selanik 1326-1327 (1910-1911), 215 s.
- Cemaleddin: **Kitabü'l-vekale şerhi**, Selanik 1326 (1910), 144 s.
- Cemaleddin: **Muhtasar usul-i fikh**, Selanik 1327 (1911), 81s.
- Cemal(eddin): **Kutabü's-suh ve'l-ibra ve'l-iqrar**, Selanik 1327/1329 (1911), 190 s.
- Charles Seignobos: **Tarih-i medeniyet**, Tercüme: A(bdül-gani) Seniy (Yurtman): Selanik, Asır Matbaası 1328 (1912), 247+312 s.
- Derviş Hima: **Devr-i Hürriyetde zindandan bir sada**, Selanik Asır Matbaası, 15 s.
- Devr-i Celil-i Meşrutiyetde birinci defa teşekkül eden Selanik Vilayeti Meclis-i Umumîsi mukarrerat ve müteferriyatını hâvi mucmuadır**, Selanik, 1328 (1908), 155s.
- Edhem (Dr.): **Kızlara kiraat-i sihiye**, Selanik, Zaman Matbaası 1326 (1910), 72 s.
- Edhem Müfid: **Tedrici talim-i hesab (yeni usul)** 4. Kitab, Selanik, Yeni Asır Matbaası 1329 (1913), 304 s.
- Emanuel Lapçef: **Resimli kiraat kitabı**, Selanik, K.G. Samarcıyev ve Kumpanyası Matbaası, 144 s.
- Esirüddin El-Ebheri: **Müntahabat-ı mantık**, Tercüme: Süleyman İpekli: Selanik, Vilayet Matbaası 1289 (1872),

D E N E M E

- manlı Asır Matbaası Şirketi 1316 (1898), 272 s.
- Mehmed Ali Tevfik: **İntikam şiirleri**, Selanik, Osmaniye Matbaası 1328 (1912), 7 s.
- Mehmed Cudi: **1322 Sene-i hicriyesine mahsus Selanik Vilayeti salnamesidir 1322 hicri senesi (1905) def'a 18**, Selanik, Hamidiye mekteb-i sanayii Matbaası (1322/1905), 545 s.
- Mehmed Latif Erbilli: **Vesile**, Selanik, Vilayet Matbaası 1307 (1890), 83 s.
- Mehmed Latif Erbilli: **Vesile 2. Baskı**, Selanik, Vilayet Matbaası 1309 (1891), 90 s.
- Mehmed Latif Erbilli: **Vesile 3. Baskı**, Selanik, Vilayet Matbaası 1309 (1891), 90 s.
- Mehmed Zihni: **Tahlil-i kimyevi anahtarı**, Selanik, Zaman Matbaası 1326 (1910), 127+8 s.
- Muavenet, Terçime: Hayri, Selanik, Vilayet Matbaası, 42s.
- Muhiddin Fekczade Üsküplü: **Çoban İtikadı**, Selanik, Rumeli Matbaası (1909), 18 s.
- M(uşlıhiddin) Adil (Taylan): **Mukayeseli hukuk-i idare dersleri**, Selanik, Rumeli Matbaası 1327 (1911), 456+7+2s.
- M(uşlıhiddin) Adil (Taylan): **Iktisad dersleri**, Selanik, Zaman Matbaası 1328 (1912), 413+1 s.
- M(ustaşa) Sabri Midilli: **Sermaye**, Selanik, Vilayet Matbaası 1306/1308 (1891), 31 s.
- Mustafa Akşin: **Kavaid-i lisän yahut usul-i imla**, Selanik, Hamidiye mekteb-i sanayii Matbaası 1316/1317 (1899), 55s.
- Mustafa Hazim: **Usul-i fıkıh**, Selanik 1325/1326 (1909), 300 s.
- Mustafa Selim Efendizade: **Kırk hadis yahut ilm-i hal-i siyasi ve ictimai**, Selanik, Midhat Paşa Sanayi Mektebi Matbaası 1327 (1911), 79+5 s.
- Mühendis Mektebi mezununu nizamnamesi, Selanik, Rumeli Matbaası 1326 (1917), 8 s.
- Mecîb bin Süleyman: **Devran**, Selanik, Zaman Matbaası 1326 (1910), 36 s.
- Nusretli karyesi umum tütin zürrat: **Tütün meselesi tütin zürranın hükümete ilticay-i samimi ve feryad-i istimdadı, müsterekülmenfaa şirket-i ziraiye tütin inhısarı**, Selanik, Yeni asır Matbaası 1326 (1910), 31 s.
- Ohanes Avadisyan: **Hendese-i imiyahiye**, Selanik, Osmaniye Asır Matbaası 1315 (1897), 182+6 s. 1 LE., Şekilli, (Osman) Sermed: **Hukuk-i esasiye**, Selanik 1324 (1908), 141 s.
- (Osman) Sermed: **Hukuk-i esasiye**, Selanik 1325 (1909), 303 s.
- (Osman) Sermed: **Hukuk-i esasiye**, Selanik, Asır Matbaası 1327 (1911), 334+2 s.
- Osman Şevki: **Yeni usul talim-i kiraat 4. Baskı**, Selanik, Yeni Asır Matbaası 1329 (1913), 112 s.
- (Neşredenler: Selanik kütüphanesi sahibleri Ahmed Cevdet ve Nafiz. 1. ve 2. baskıları İstanbul'da Ahmed İhsan Matbaasında basılmıştır.)
- Osman Şevki: **Yeni talim-i kiraat 5. Baskı**, Selanik, Yeni Asır Matbaası 1330 (1914), 128 s.
- (Neşredenler: Selanik kütüphanesi sahibleri Ahmed Cevdet ve Nafiz. 1. ve 2. baskıları İstanbul'da Ahmed İhsan Matbaasında basılmıştır.)
- Osmanlı gençlerine, Selanik 1325 (1909), 45 s.
- Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyeti: **Hayye ale'l-fealah**, Selanik, Rumeli Matbaası 1326 (1910), 20 s.
- (Osmanlı İttihat ve terakki cemiyetinin kardeşlerine hediyesi)
- Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyeti nizamname-i umumisi, Selanik, İttihad ve Terakki Matbaası 1328 (1908), 62s.
- Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyetinin nizamnamesi (1327 kongresince kabul olunan), Selanik, Rumeli Matbaası 1327 (1911), 47 s.
- Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyetinin nizamnamesi, Selanik, Rumeli Matbaası 1326 (1910), 37 s.
- Omer Lütfi: **Nazar-i İslameda makam-i hilafet**, Selanik, Asır Matbaası 1330 (1914), 88 s.
- (Ömer Seyfeddin): **Vatan! yalnız Vatan...**, Selanik, Rumeli Matbaası (1327/1911), 33+1 s.
- Rasim Haşmet: **Müntahabat okuyorum birinci sene**, Selanik, Yeni asır Matbaası 1327 (1911), 77+1 s.

Pontus Rumları Türk Bölgelerine Yerleştiriliyor

BTS HABER MERKEZİ

Rusya'dan göç eden Pontus Rumlarının Batı Trakya'da Türklerin yoğun olarak bulunduğu yerlere iskan edilmesi çalışmalarının hız kazandığı bildirildi.

Batı Trakya'da Rum nüfusun çoğaltılması planları çerçevesinde Pontus Rumları Gümülcine şehir merkezi ve civarına yerleştiriliyor. Bir kısım Pontuslu Rumun Gümülcine'de oluşturulan yeni yerleşim merkezi olan Ektonopal'e iskanından sonra Şapçı ilçesi için de hazırlıklara devam ediliyor.

Pontus Rumlarının Şapçı'nın kuzey kesiminde yeni inşa edilmeye başlayan konutlarla aynı yerdeki boş araziye kurulacak prefabrik evlere yerleştirileceği belirtildi.

Söz konusu yerleştirmede Kala-

Şapçı'nın kuzey bölgelerine Pontuslu Rumlar için yaptırılan binalar. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİV)

mata depreminden kullanılan prefabrik evlerin bölgeye taşınacağını söyleyen

kaynaklar Batı Trakya Türklerinin tarihîdirliğinin arttığını da vurguluyor.

PASOK Adayının İtirazı

"Askerlerin oy kullanması yasadışıdır. Gümülcine'de seçim tekrarlansın"

BTS HABER MERKEZİ

PASOK milletvekili adaylarından ve eski PASOK Milletvekili Dimitrios Tsetines, Atina'daki Yüksek Seçim Mahkemesine başvurarak 8 Nisan seçimlerinde Gümülcine'de askerlerin yasadışı oy kullandığını gerekçe gösterdi ve seçimlerini tekrarlanması istediler.

Yeni Demokrasi Pastisi'nin Batı Trakya'da bağımsız Türk Listelerinin oy barajını aşamaması için bölgede askerlere oy kaldırılması 8 Nisan seçimlerinde PASOK adaylarının seçilememesiyle sonuçlanmıştır. Yeni Di-

mokrasi Partisi Gümülcine'den iki milletvekili çıkarken PASOK'un yükselen oy barajına takılması tartışma konusu oldu.

PASOK adayı Tsetines; oy sayımının partiye aleyhine yanlış yapıldığını, Dedeağça'tan çok sayıda asker getirilerek oy barajının PASOK'ye aleyhine yükseltildiğini belterek Yüksek Seçim Mahkemesi'ne başvurdu. Seçimleri tekrarlanması isteyen Tsetines'in başvurusunun sonucu merakla beklenirken gözlemler, sun'ı olarak yükseltilen oy barajının yenilenecek seçimle düşmesi durumunda Gümülcine'den ikinci bağımsız Türk milletvekili linin seçilebileceğine işaret ettiler.

İZMİR ŞUBESİ DAYANIŞMA GECESİ

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Başkanı Tahsin Salihoglu ve eşi İzmir Şubesi Başkanı Raif Kurultulu gecede bir arada. (FOTOĞRAF: BTS ARŞİVİ)

BTS İZMİR

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği İzmir Şubesi tarafından tertiplenmiş "Batı Trakya Türkleri Gecesi"

A.B.D. Helsinki İzleme Komitesi Batı Trakya'da

BTS HABER MERKEZİ

Son zamanlarda Yunanistan'da Batı Trakya Türklerine yapılan baskılardan ortaya çıkmışla insan haklarıyla ilgili kuruluşların dikkati de Batı Trakya üzerinde yoğunlaşmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Helsinki İzleme Komitesi adına Batı Trakya'ya gelen ve incelemelerde bu-

Iunan, Avukat bayan Lois Whitman Esg, Türklerin problemleriyle ilgili bilgiler aldı.

İnamılmaz ve umulmayacak izlemeler edindiğini belirten Lois Whitman Esg Batı Trakya Türkleri ile ilgili uzun bir rapor yazacağının ve Helsinki İnsan Hakları Sözleşmesi imzacısı ülkelere de bu raporunu göndereceğini ifade etti.

yapıldı.

Fuar Petek Restoran'da düzenlenen 5. Geleneksel "Batı Trakya Türkleri Gecesi"nın açılış konuşmasını yapan İzmir Şubesi Başkanı Raif Kurultulu "Bati dünyası nesli tükenen hayvanlara bile hassas davranışken, Batı Trakya'daki acı olaylara ilgisiz kalıyor. Batı Trakya Türkleri olarak insanca muamele görüp, birek ve beraberlik içinde yaşamak istiyoruz. Bundan böyle de geleneksel olarak sürdürdüğümüz gececerimiz ve sosyal faaliyetlerimiz devam edecek" diyor.

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Başkanı Tahsin Salihoglu da gecede yaptığı konuşmada, Batı Trakya'da yaşayan Türklerin artık uyandığı ve Türkiye'deki Batı Trakyalılarında birek ve beraberlik içinde bulunmalarının önem taşıdığını belirtti.

5. Geleneksel Batı Trakya Türkleri Gecesi'ne siyasi partilerin bölge temsilcileri ile kalabalık bir davetli topluluğu katıldı.

İSKEÇE TÜRK BİRLİĞİNDE SEÇİM

6 Mayıs 1990 Pazar günü Iskeçe Türk Birliginde yapılan seçimlerde yeni Yönetim Kurulları aşağıdaki şekilde oluşmuştur.

YÖNETİM

- 1.Kadir Yunusoğlu
- 2.Hüseyin Ağa
- 3.Musa Vidinli
- 4.Mustafa Çakır
- 5.Hami Köse
- 6.Hasan İsmail Paşa
- 7.Orhan Rami

DENETİM

- 1.Sami Alibaşoğlu
- 2.İsmail Mustafaoğlu
- 3.Mücahit Kurt

**Büyük Batı Trakya Gecesi'nden ve
Aile Pikniği'nden görüntüler.**

ERDEM İNSAAT

Hasan Erdem Yüksek Mühendis

Satılık Kaliteli Daire ve Dükkanlar

Arsalarınıza anahtar teslimi
ve kat karşılığı inşaat yapılır.

Adres : Merkez Mah. Şirin Sk. No: 16/3
Avcılar-İstanbul

Tel : İş: 590 90 48 Ev: 168 03 20